

آرمان آموزش

گاهنامه علمی - آموزشی / سال اول / شماره ۱ / خرداد ماه ۱۴۰۱

- ✓ معرفی و نقدی بر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش
- ✓ بازی سازی در آموزش و یادگیری
- ✓ آموزش اتیسم: حقیقت یا مجاز
- ✓ مروری بر چالش های آموزش مجازی در مقطع دبستان
- ✓ ضرورت برگزاری وبینارهای تخصصی توسعه اخلاق آموزش دانشگاهی
- ✓ بررسی تجربه آموزش مجازی (الکترونیکی) در دوره کرونا و ارائه الگوی مناسب
- ✓ تربیت اجتماعی دانشجویان در زمینه یادگیری الکترونیکی
- ✓ شبکه بین المللی نهادهای تضمین کیفیت در آموزش عالی
- ✓ چالش های آموزش و پرورش
- ✓ نظام آموزش عالی ایران در یک نگاه
- ✓ طراحی الگوی بین المللی سازی نظام آموزش عالی با تاکید بر پژوهش دانشگاهی

امام علی علیه السلام

دانش اندک همراه با عمل بهتر از علم بسیار بدون عمل است.

نهج البلاغه، حکمت ۳۱۶

آرمان آموزش

گاهنامه علمی - آموزشی / سال اول / شماره ۱ / خرداد ماه ۱۴۰۱

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: فاخته اسحاقی
شورای سردبیری: پوریاسردشت و محمدجانی
صفحه آرا: محمدجانی

طراح جلد: عبدالله قاسم پور

ویراستار: طاهره دانایی

هیئت تحریریه: پوریاسردشت، مینا پیروی، زهراسادات مهابجری، نیکو قاضی نژاد، ابراهیم طاهری نمیل، هومن هرمزی

تحت نظارت کمیته ناظر بر نشریات و با حمایت معاونت فرهنگی - اجتماعی دانشگاه شهید بهشتی با شماره مجوز ۵۵۰/۲۳۸/د

مورخ ۱۴۰۰/۰۹/۰۷

از تمامی پژوهشگران و علاقه‌مندان حوزه آموزش برای همکاری با این نشریه در زمینه‌های تدوین مطلب، مقاله، ترجمه و ویراستاری دعوت به عمل می‌آید.

ارتباط با ما

arman.amoozesh.mag@gmail.com

نشانی الکترونیکی:

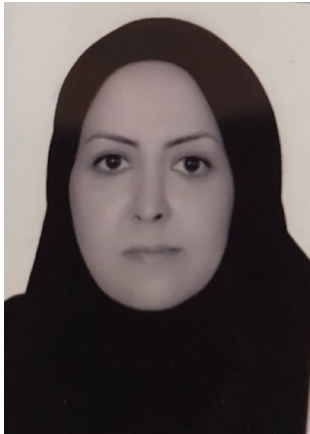

@ bfe_14

نشانی پستی: تهران - اوین - میدان شهید شهریار - دانشگاه شهید بهشتی - دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی - گروه علوم تربیتی

فهرست مطالب

۳۲ / ضرورت برگزاری وبینارهای تخصصی	سرمقاله / ۳
توسعه اخلاق آموزش دانشگاهی	انتخاب مدیران دانشگاه بر اساس رای / ۴
۳۶ / تربیت اجتماعی دانشجویان در زمینه	اعضای هیئت علمی
یادگیری الکترونیکی	یک نکته: کتابخانه‌ها و یادگیری مستمر / ۸
۳۹ / طراحی الگوی بین‌المللی‌سازی نظام	یک رویداد - یک دستاورد / ۹
آموزش عالی با تاکید بر پژوهش‌های دانشگاهی	معرفی کتاب / ۱۰
۴۲ / معرفی شبکه بین‌المللی نهادهای تضمین	من معلم هستم / ۱۳
کیفیت در آموزش عالی	معرفی و نقدی بر سند تحول بنیادین آموزش
۴۴ / معرفی مشاهیر علوم تربیتی	و پرورش / ۱۴
۴۵ / فهرستی از همایش‌های علوم تربیتی و	بازی‌سازی در آموزش و یادگیری / ۲۱
آموزش در سال ۱۴۰۱	آموزش اتیسم، حقیقت یا مجاز / ۲۶
۴۶ / چالش‌های آموزش و پرورش	مروری بر چالش‌های آموزش مجازی در مقطع
۴۸ / نظام آموزش عالی ایران در یک نگاه	دبستان در دوره کووید ۱۹ / ۲۸
۵۳ / پرسش از ما، پاسخ از شما	معرفی انجمن ایرانی اخلاق / ۳۰

کار و بین آموزش رسمی و غیررسمی هستیم. بنابراین نظام های آموزشی بطور کلی با چالش ها و تغییرات بسیاری مواجه هستند و غلبه بر آنها نیازمند هم اندیشی و هم افزایی دست اندرکاران مختلف این عرصه و بطور خاص دانشگاهیان حوزه علوم تربیتی می باشد.

اینک که اولین شماره این گاهنامه علمی- آموزشی منتشر می شود، امید داریم که با همدلی و همکاری اعضای خانواده بزرگ نظام آموزشی، گامی مثبت در جهت آگاهی بخشی، انتقاد سازنده، تحلیل موثر، انتشار دانش و نتایج پژوهش های کاربردی و تجربه ها برداریم و در یک کلام، امید که این **نشریه پنجره ای باشد به سوی تحقق آرمان آموزش.**

فاخته اسحاقی

مدیر مسئول

خدا را سپاس که مقدمات انتشار این نشریه را فراهم نمود تا کانونی باشد برای ارائه و تبادل اندیشه ها، ایده ها و تجربه ها در عرصه آموزش. آموزشی که طی این سال ها، آرمان های بسیاری برای آن در قالب مفاهیمی زیبا و گاه مبهم و نیز سندهای مختلف تعریف شده است و از آنجا که سنگ بزرگ علامت نردن است، گاهی نه تنها به آن نرسیده ایم، بلکه کاری کرده ایم که نتایجی بس متناقض داشته است؛ حال آنکه بایستی بیاندیشیم که اقدامات در عرصه آموزش نه فردای یک فرد، بلکه فرداها و آینده چندین نسل را تحت تاثیر قرار می دهد و آنگاه که این مهم را به درستی درک کنیم، حساسیت، اهمیت و مسئولیت پذیری در نظام آموزشی را در می یابیم و با بهره گیری از ظرفیت های موجود، متعهد می شویم به ایفای سهم خویش در جهت بهبود کیفیت و تعالی آموزش.

نظام های آموزشی به عنوان نهادهای اجتماعی بزرگ و پیچیده پیوندی ناگسستنی با رشد و توسعه همه جانبه و پایدار کشورها دارد و کیفیت آنها نیز به اندازه رشد کمی ضروری و مورد توجه می باشد؛ ضمن اینکه جهانی شدن، حوزه آموزش را نیز دستخوش تغییرات و تعاریف جدیدی کرده است و در عصر جدید شاهد ظهور رویکردهای مختلفی در بخش تدریس و یادگیری و از بین رفتن مرز بین خانه و محیط آموزش، بین آموزش و محیط

سخن استاد

انتخاب مدیران دانشگاه بر اساس رای اعضای هیات علمی

دکتر محمدحسن پرداختچی

استاد دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

دانشگاه شهید بهشتی

توضیح خط مشی مدیریتی خویش از آنها نظرخواهی کنم که آیا من را به عنوان رئیس دانشگاهشان قبول دارند و می‌پذیرند یا خیر. چون این پیشنهاد با نگرش آن دوستان و با جو سازمانی غالب بر دانشگاه‌ها در آن زمان سازگاری و سنخیت نداشت، موجب شد که به قول عامیانه دست از سرم برداشتم. با در میان گذاشتن این واقعه، درخواست رئیس دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی را نپذیرفتم.

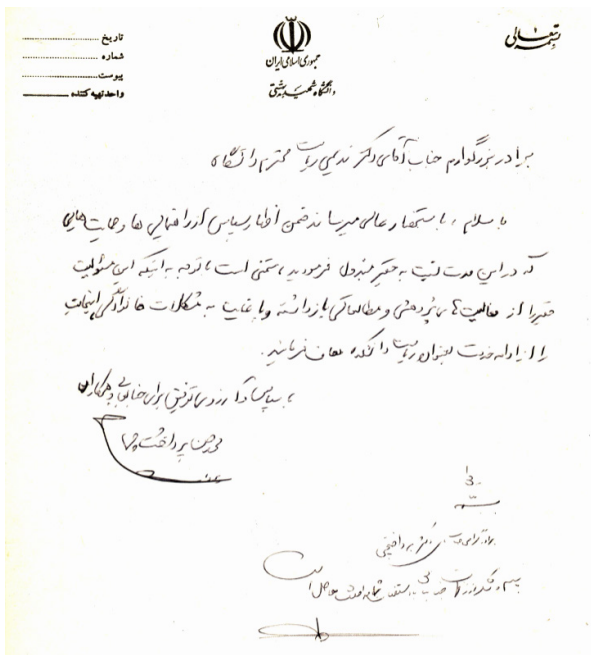
پیرو این موضوع، مدتی بعد از دفتر ریاست دانشگاه به دفتر دانشکده زنگ زدند و برایم پیام گذاشتند که به دیدار ایشان بروم. چون موضوع برایم روشن بود پفره رفتم تا اینکه مسئول وقت دفتر دانشکده طی یادداشتی، مطلب را به طور کتبی به من اعلام کرد و گلایه نمود که امتناع من از اجابت این دعوت از طرف دفتر ریاست دانشگاه، حمل بر آن می‌شود که رساندن پیام به درستی صورت نگرفته است. ایشان در حقیقت با این یادداشت به قول معروف با من اتمام حجت کرد.

بالاخره به دیدار ریاست دانشگاه رفتم و طبق انتظار ایشان هم پیشنهاد ریاست دانشکده را مطرح کردند و من هم با استدلال قبلی امتناع کردم. ایشان با شخصیت و بیان متقاعد کننده خویش بر ضرورت این امر اصرار ورزیدند، لذا فرصت خواستم که درباره موضوع فکر و بررسی کنم. پس از چند روز مجدداً از دفتر ایشان تماس گرفتند و وقت ملاقات گذاشتند. خدمت ایشان

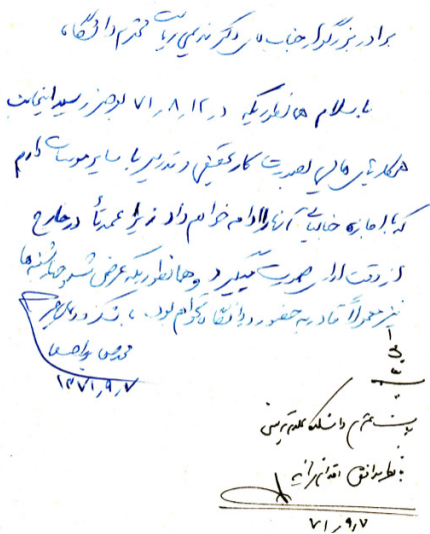
مطلبی که در این نشریه تقدیم خوانندگان عزیز می‌شود، شامل دو بخش است. بخش اول پیشنهادی از انتخاب رئیس دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی توسط اعضای هیات علمی در اوایل دهه ۷۰ و ۸۰ است و در بخش دوم، توضیح و توجیه ضرورت و فواید انتخابی بودن مدیران دانشگاه بر اساس اصول مدیریت آموزش عالی ارائه می‌شود.

بخش اول

در اوایل سال ۱۳۷۱ رئیس وقت دانشکده به دلیل اشتغال به تحصیل در دوره دکتری و همچنین مشکل شخصی تصمیم داشتند که از ریاست دانشکده کناره‌گیری کنند و این موضوع را با اینجانب در میان گذاشتند و خواستند که به جای ایشان اعلام آمادگی و قبول مسئولیت نمایم. به ایشان عرض کردم که با تلاش و توصیه توانستم خودم را از وزارت کشور به دانشگاه شهید بهشتی منتقل کنم تا دغدغه خاطر فقط کلاس درس و آموزش و پژوهش باشد و گرنه در وزارت کشور که بودم، چند نفر از معتمدین شهر و اساتید دانشگاه بوعلی سینا که با سوابق خانوادگی اینجانب آشنایی داشتند، پیشنهاد زمینه‌سازی انتصابم به عنوان رئیس دانشگاه بوعلی سینا را مطرح نموده و سعی در کسب رضایت من داشتند. به آنها عرض کردم بایستی جلسه‌ای از اعضای هیات علمی دانشگاه تشکیل شود و در آن جلسه من رابه عنوان کاندیدای ریاست دانشگاه معرفی کنند تا من ضمن

تصویر ۲

تصویر ۳

تصمیم گیری‌ها، توجه به رای و نظر همکاران و احترام و اعتماد متقابل بود. ناگفته نماند که رسم و روال دانشگاه در انتخاب روسای دانشکده‌ها چنین بود که به قول رئیس دانشگاه قبلاً به صورت نیمه رسمی استمزاجی در مورد شخص مورد نظر از هیات علمی بعمل می‌آمد. بر همین اساس یکبار در شورای دانشگاه، خدمت دوستان عرض کردم که بهتر نیست این استمزاج جنبه رسمی تر

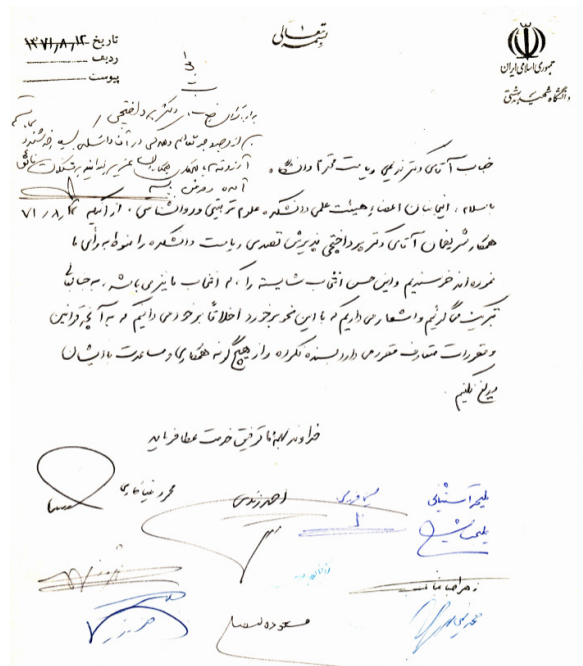
رسیدم و برای پذیرش این مسئولیت، چهار شرط زیر را مطرح کردم:

اول. رای گیری از اعضای هیات علمی دانشکده در این مورد (تصویر ۱)

دوم. موافقت کتبی ریاست دانشگاه با استعفانامه بدون تاریخی که نوشته‌ام (تصویر ۲)

سوم. موافقت ریاست دانشگاه با هفته‌ای دو تا سه روز فعالیت آموزشی و پژوهشی من خارج از دانشگاه (تصویر ۳)

چهارم. اولویت قائل شدن به بررسی‌ها و ارزیابی‌های گروه‌های آموزشی در جذب اعضای هیات علمی جدید.

تصویر ۱

بعد از امتناع نه چندان جدی اولیه نسبت به درخواست‌های مذکور، بزرگوارانه آن‌ها را پذیرفتند. بدین ترتیب و پس از تشکیل جلسه رای گیری، حکم مربوطه در تاریخ ۱۳۷۱/۸/۲۱ صادر شد.

با لطف الهی و همراهی و همدلی و مشارکت همه همکاران، جو سازمانی مثبت، سازنده و دلپذیری در دانشکده ایجاد شد که نتیجه طبیعی مشارکت در

ولی با توجه به جو کلی حاکم در آموزش عالی در آن زمان در جهت تمرکز گرایی مدیریتی، مسئله انتخابات منتفی شد و یکی از همکاران در تاریخ ۱۳۸۵/۳/۲۳ ریاست دانشکده را عهده دار شد. نکته جالب توجه این که چند ماهی پس از رهایی از مسئولیت ریاست دانشکده، تیم جدید مدیریت دانشگاه از من خواست که معاونت آموزشی دانشگاه را تقبل کنم که در پاسخ گفتم طبع من با انتخاب بیشتر سازگاری دارد تا انتصاب.

البته لازم به یادآوری است که با توجه به سیاست کلی وزارت عتف در دهه ۱۳۷۰ و اوایل دهه ۱۳۸۰ در راستای تمرکز زدایی در آموزش عالی، تفویض اختیارات بیشتر و تقویت هیئت امنا دانشگاهها و افزایش مشارکت اعضای هیات علمی در تصمیمات دانشگاهی، «آیین نامه انتخاب رئیس و مدیران دانشگاهها» در جلسه ۱۳۸۲/۲/۹ شورای معاونین وزارت عتف به تصویب رسید و متعاقب آن دستورالعمل اجرایی آن از طرف وزیر به همه دانشگاهها ابلاغ شد و موضوع انتخابات جنبه کشوری پیدا کرد.

با تصویب و ابلاغ آیین نامه جامع مدیریت دانشگاهها در ۳۱/۲/۱۳۹۰، همانطوری که در ماده ۱۸ آیین نامه مذکور آمده است، آیین نامه قبلی مدیریت دانشگاهها (مصوب ۱۳۷۰) و اصلاحات و ضمایم بعدی که طی دو دهه در جهت تفویض اختیار هر چه بیشتر به دانشگاهها و مشارکت گسترده تر اعضای هیات علمی در تصمیم گیریها تصویب و ابلاغ شده بود (از جمله آیین نامه انتخاب رئیس و مدیران دانشگاه) ملغی و بلا اثر شد.

مقایسه آیین نامه مصوب ۱۳۷۰ و ۱۳۹۰ مدیریت دانشگاهها به خوبی نشان دهنده تغییر گرایش مدیریت آموزش عالی به سوی تمرکز است و بررسی تطبیقی این دو آیین نامه می تواند کار پژوهشی جالبی باشد.

ادامه دارد ...

بسمه تعالی

برادر گرامی جناب آقای دکتر محمدحسن پرداختچی

با اذعان به صورتجلسه انتخابات ریاست دانشکده مورخ ۸۷/۱۲/۲۴ و باسناد از زحمات قبلی به موجب این حکم برای مدت سه سال به ریاست دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی منصوب می شوید. با توجه به اهداف دراز مدت دانشگاه از جنبه مالی انتظار می رود با مشارکت هرچه فعال تر اعضای محترم هیات علمی در جهت ارتقاء کیفیت آموزش و حفظ استانداردهای علمی گسترش تحقیقات و جذب اعضا جوان، عالم و متممده تمامی هم خویش را به کار ببرید. بدیهی است با ابراز اعتماد همکاران محترم به جنبه مالی از همیاری کامل آنان برخوردار خواهید بود. از درگاه ایزدمنان مزید توفیقات برایتان مسئلت می نمایم.

هادی ندیمی
رئیس دانشگاه

تصویر ۶

با رای اعضای هیات علمی دکتر پرداختچی مجدداً به ریاست دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی برگزیده شد

پس از انتخاب آقای دکتر محمد حسن پرداختچی توسط اعضای هیات علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، آقای دکتر ندیمی رئیس دانشگاه برای مدت سه سال آینده ایشان را به سمت رئیس دانشکده مذکور منصوب نمود. در مراسمی که بهمن منظور در روز هجدهم اسفندماه، با حضور ریاست دانشگاه، معاون اداری و مالی، مجری طرحهای عمرانی و گروهی از اعضای هیات علمی این دانشکده در محل کتابخانه دانشکده برگزار شد ابتدا آقای دکتر پرداختچی ضمن معرفی حاضران، گزارشی از روند برخی از امور آموزشی، جاری و تعمیراتی دانشکده ارائه نمود و ضمن تشکر از حسن اعتماد همکاران علمی و آراء ارزشمند و مسئولیت آور ایشان، انتخاب مدیران ارشد دانشگاه را بر اساس مفاد آیین نامه مربوطه یک افتخار دانست. ایشان همچنین با توجه به درآمدهای استحصالی، خوابتار تعمیرات ساختمان پیش ساخته، تأمین نیروی انسانی و سایر هزینهها از محل درآمدهای مذکور شد و غیر تصویب دکتری تربیت بدنی در این دانشکده را نیز به اطلاع حاضران رساند. سپس آقای دکتر ندیمی ریاست دانشگاه نیز طی سخنان مشروحی با تشکر از زحمات آقای دکتر پرداختچی در دوره قبلی مدیریت ایشان، قبول مسئولیت را خدمتگزاری بر شمرده و نه ریاست، ایشان یکی از بزرگترین مشکلات مدیریتی در جامعه امروز را توهم ریاستی اعلام کرد و انجام وظیفه را با خاکسپاری و نداشتن تبختر ملازم دانست. آقای دکتر ندیمی در بخش دیگری از سخنان خود از مدیریت جمعی به عنوان یک امر عقلانی و مطلوب یاد کرد که در دانشگاه باید این ویژگی بیشتر مورد توجه قرار گیرد. ایشان با اشاره به انتخاب مجدد رئیس دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی تصریح کرد اگر قرار است دموکراسی را تجربه کنیم اول باید در دانشگاهها این تمرین صورت بگیرد خوبخانه امروز در موقعیتی هستیم که می توانیم روسای دانشکدهها و مدیران گروههای آموزشی را از طریق آراء همکاران انتخاب کنیم این که این انتخاب برای اولین بار در دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی اتفاق می افتد بسیار خوبست دکتر ندیمی در ادامه تأکید کرد استقلال دانشگاهها موقمی معنی پیدا می کند که رئیس دانشگاه هم انتخابی باشد البته نه با این مکانیسمی که فعلاً مطرح شده است.

... ادامه در صفحه آخر

یک نکته

کتابخانه‌ها و یادگیری مستمر

دکتر امیررضا اصنافی

معاون پژوهشی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی

جنبه‌های مختلف آموزشی و پژوهشی را در زندگی حمایت می‌کنند. ایجاد فضایی جهت یادگیری، ایجاد فضایی جهت جمع‌خوانی، دعوت از نویسندگان مختلف برای حضور در کتابخانه‌ها از جمله فعالیت‌هایی است که این کتابخانه‌ها می‌توانند انجام دهند. در دنیا کتابخانه‌ها علی‌رغم توسعه ابزارهای دیجیتال، هنوز وجود دارند و بسیاری از کشورهای پیشرفته دنیا کتابخانه‌های فیزیکی خود را حفظ کرده‌اند. اینکه تصور کنیم همه اطلاعات را می‌توانیم به صورت دیجیتال کسب کنیم، مقدمات حرکت به سوی توهم دانایی است. جامعه زمانی به فرزانگی و آگاهی می‌رسد که

کتابخانه‌ها را بیشتر مردم مکان‌هایی می‌شناسند که جهت امانت دادن کتاب و مطالعه در قرائت‌خانه از آن بهره می‌گیرند. در حالیکه این برداشت کاملاً اشتباه است. کتابخانه‌ها به خصوص کتابخانه‌های عمومی وظیفه نگهداری و گردش دانش مکتوب بشری را دارند. امروزه نقش و کارکرد کتابخانه‌ها در دنیا تغییر کرده است و به صورت دائم با زندگی مردم در ارتباط هستند. این کتابخانه‌ها

نگارشی آن‌ها برایشان فراهم می‌کند. بنابراین، کتابخانه‌ها به خصوص کتابخانه‌های عمومی، موقعیتی برای بهسازی و توسعه آموزش و حمایت از یادگیری مستمر افراد جامعه است.

رفتن به کتابخانه جزو برنامه‌های هفتگی افراد جامعه باشد و آن‌ها بتوانند از این مراکز جهت یادگیری استفاده کنند. به ویژه کودکان و نوجوانان که کتابخانه‌ها فضایی مناسب جهت بالندگی و شکوفایی استعدادهای فکری و

یک رویداد

سامانه‌های اطلاعاتی - تفریحی خودروهای شخصی به جهت رفع نیازهای اطلاعاتی سرنشینان

- بررسی اثربخشی بازی‌های آموزشی متناسب با اهداف ریاضی پایه سوم دوره ابتدایی

- کاربرد اینترنت اشیا بر روی اشیا استاندارد سازی شده

- طراحی و پیاده‌سازی نرم‌افزار واقعیت افزوده به منظور تقویت روش تدریس داستان سرایی با هدف ارتقا خلاقیت دانش آموزان.

دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی، مجری نخستین رویداد پروپوزال‌های ۵ دقیقه‌ای با هدف تشویق به ارائه پایان‌نامه‌های نوآورانه و کاربردی و ارتباط هر چه بیشتر دانشگاه و جامعه در جهت حل مسائل به شیوه پایدار بود. این رویداد به همت معاونت پژوهشی دانشکده و با همکاری پارک علم و فناوری دانشگاه در قالب وبینار علمی-پژوهشی و به شکل مجازی در اواخر اسفندماه سال ۱۴۰۰ برگزار گردید. عناوین پروپوزال‌های ارائه شده در حوزه علوم تربیتی و علم اطلاعات شامل موارد زیر بوده است:

- استفاده از کتابخانه‌های دیجیتال در

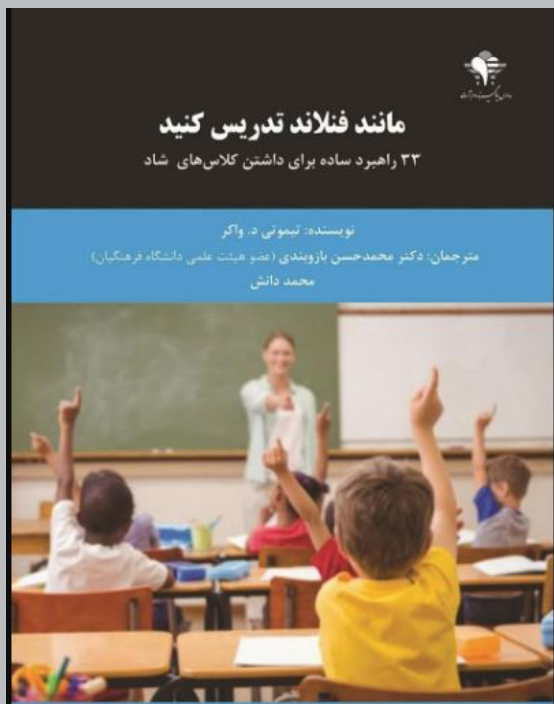

یک دستاورد

کتاب «خشم و مدیریت آن: روش‌های کاربردی برای والدین و معلمان» اثر لیلیا کبیری، دانش‌آموخته دانشکده علوم تربیتی و دکتر حسین پورشهریار، مدیر گروه مشاوره دانشگاه شهید بهشتی به عنوان کتاب برگزیده در نوزدهمین جشنواره کتاب رشد معرفی شد.

معرفی کتاب در حوزه آموزش

امروزه یکی از دغدغه‌های بخش تعلیم و تربیت، برگزاری کلاس‌های تدریس در مدارس و دانشگاه‌ها با شیوه‌های سنتی و خسته کننده است که منجر به پایین آمدن سطح بازدهی دانش‌آموختگان خواهد شد. بدون شک یکی از مهم‌ترین راه‌حل‌ها برای برطرف کردن این مشکل جایگزینی شیوه‌های جدید تدریس در کلاس‌های درس می‌باشد. چند سالی است کشور فنلاند علاوه بر اینکه به عنوان یکی از شادترین کشورهای جهان شناخته می‌شود، نظام آموزشی آن نیز در رده‌های برتر قرار گرفته است. از این رو سیاستگذاران آموزشی، معلمان و مدیران توجه زیادی به آموزش و پرورش این کشور می‌کنند و قصد دارند از روش‌های آموزشی آن برای کشور خود بهره بگیرند. مطالب نوشته شده در این کتاب می‌تواند برای افرادی که مشتاق کشف رازهای موفقیت فنلاندی‌ها و داشتن کلاس‌های شاد هستند، مناسب باشد.

شاد با بازدهی بالا داشته باشند. واکر در کتاب خود به ارائه‌ی روش‌های تدریس اثربخش در کشور فنلاند می‌پردازد که با به کارگیری آن‌ها، معلمان کلاس‌های درس شاد و مطلوبی را تجربه می‌کنند. او اعتقاد دارد که برای داشتن کلاس‌هایی شاد به ۵ مولفه: رفاه و آسایش، استقلال، تعلق خاطر، تسلط و ذهنیت راهبردهای واقع بینانه نیاز داریم.

کتاب مانند فنلاند تدریس کنید: ۳۳ راهبرد ساده برای داشتن کلاس‌های شاد، نوشته تیموتی واکر، با ارائه‌ی ایده‌های کاربردی به مدیران و معلمان کمک می‌کند تا شیوه‌های سنتی تدریس را کنار گذاشته و با جایگزینی روش‌های جدید کلاسی

این کتاب شامل ۵ فصل با عناوین زیر می‌باشد:

فصل ۱: رفاه و بهزیستی / فصل ۲: تعلق خاطر / فصل ۳: استقلال و خودمختاری / فصل ۴: تسلط / فصل ۵: ذهنیت.

مانند فنلاند تدریس کنید (۳۳ راهبرد برای داشتن کلاس‌های شاد)

نویسنده: تیموتی واکر

مترجمان: محمدحسن بازوبندی، محمد دانش

انتشارات: موسسه مدارس یادگیرنده مرآت و کتابراه

آن بوده تا با یک چهره از صاحب نظران که دارای آثار تخصصی در این زمینه هستند و سپس با اساتیدی که علاوه بر دیدگاه علمی دارای وجهه مدیریتی در حوزه آموزش عالی کشور نیز هستند و سعی داشته‌اند بخشی از این اندیشه‌های این جریان را محقق کنند، گفت‌وگو شود.

در پایان نیز متناسب با قشر اصلی مخاطب این اثر، مناظره‌ای مفصل ارائه شده است. به عبارت دیگر کتاب حاضر دیدگاه‌های سه قشر دانشجویی، اساتید و مدیران در هر سه جریان دانشگاه پژوهی را گردآوری کرده است.

این کتاب به منظور روشن و دسته‌بندی نمودن فضای دیدگاه‌ها و آراء مطرح در زمینه دانشگاه و آموزش عالی برای دانشجویان و متقاضیان ورود به دانشگاه آماده و تنظیم گردیده است. البته مشخص است که مطالب کتاب حاضر برای سایر مخاطبان اعم از پژوهشگران و صاحب نظران نیز می‌تواند مفید باشد.

این کتاب شامل ۴ فصل با عناوین زیر می‌باشد:

فصل ۱: دانشگاه کارآفرین / فصل ۲: دانشگاه اجتماعی / فصل ۳: دانشگاه اسلامی / فصل ۴: مناظره جریانات.

«دانشگاه» امروزه به یک دغدغه عمومی تبدیل شده است. برای نشان دادن یک دغدغه عمومی باید به سراغ جامعه رفت و نمونه‌ها و آمارهایی از اولویت «دانشگاه» برای مردم را جمع‌آوری و بیان کرد. حسن ثابتی و محمدرضا هدایتی در کتاب دانشگاه نو: تاریخ و جریان‌شناسی دانشگاه پژوهی و مطالعات آموزش عالی در ایران، الگوهایی از چشم‌اندازها و نظرات جریانات فکری فعال در تاریخ دانشگاه پژوهی ایرانی که در عرصه عمومی بیان شده را گردآوری کرده و نسبت و تمایز آن‌ها را با یکدیگر مشخص می‌نمایند. هر فصل این کتاب مختص به گفت‌وگو و گفتارهای یکی از جریانات دانشگاه پژوهی است. در هر جریان سعی بر

دانشگاه نو: تاریخ و جریان‌شناسی دانشگاه پژوهی و مطالعات آموزش عالی در ایران

نویسندگان: حسن ثابتی، محمد رضایتی

انتشارات عصر قلم و کتابراه

زبان کشور مقصد را برای دانشجوی بین‌الملل کاهش داده است. همچنین استادان و دانشجویان داخلی هر کشور نیز برای ارتباط با دنیای علم و استفاده بهینه از پیشینه‌های پژوهشی و ارائه نتایج پژوهش‌های علمی به دنیا، نیازمند تسلط به زبان بین‌الملل‌اند. بنابراین استفاده از زبان واسط بین‌الملل در آموزش عالی می‌تواند پاسخی به نیازهای داخلی و خارجی کشورها باشد.

مؤلفان در کتاب حاضر تلاش کرده‌اند ضمن آشناساختن خوانندگان با این پدیده و ابعاد گوناگون آن، روند و تجربیات بین‌المللی شدن را در کشورهای موفق بررسی کنند و با نگاهی بی‌طرفانه در خصوص استفاده از زبان واسط در آموزش عالی تأمل کنند. درنهایت سعی شده است خوانندگان با وضعیت موجود در ایران و مسیر طی‌شده در راستای بین‌المللی شدن آشنا شوند.

خواندن کتاب زبان واسط آموزش و بین‌المللی شدن آموزش عالی را به چه کسانی پیشنهاد می‌کنیم

دست اندرکاران زبان‌شناسی و علوم آموزشی و تربیتی مخاطبان این کتاب‌اند.

فهرست مطالب کتاب

فصل ۱: چستی و کلیات بین‌المللی شدن آموزش /
فصل ۲: علل و چرایی بین‌المللی شدن آموزش عالی /
فصل ۳: نقش زبان در بین‌المللی شدن آموزش عالی /
فصل ۴: مروری بر تجارب کشورهای اروپایی در استفاده از زبان واسط / فصل ۵: آموزش عالی ایران و بین‌المللی شدن

زبان واسط آموزش و بین‌المللی شدن آموزش عالی

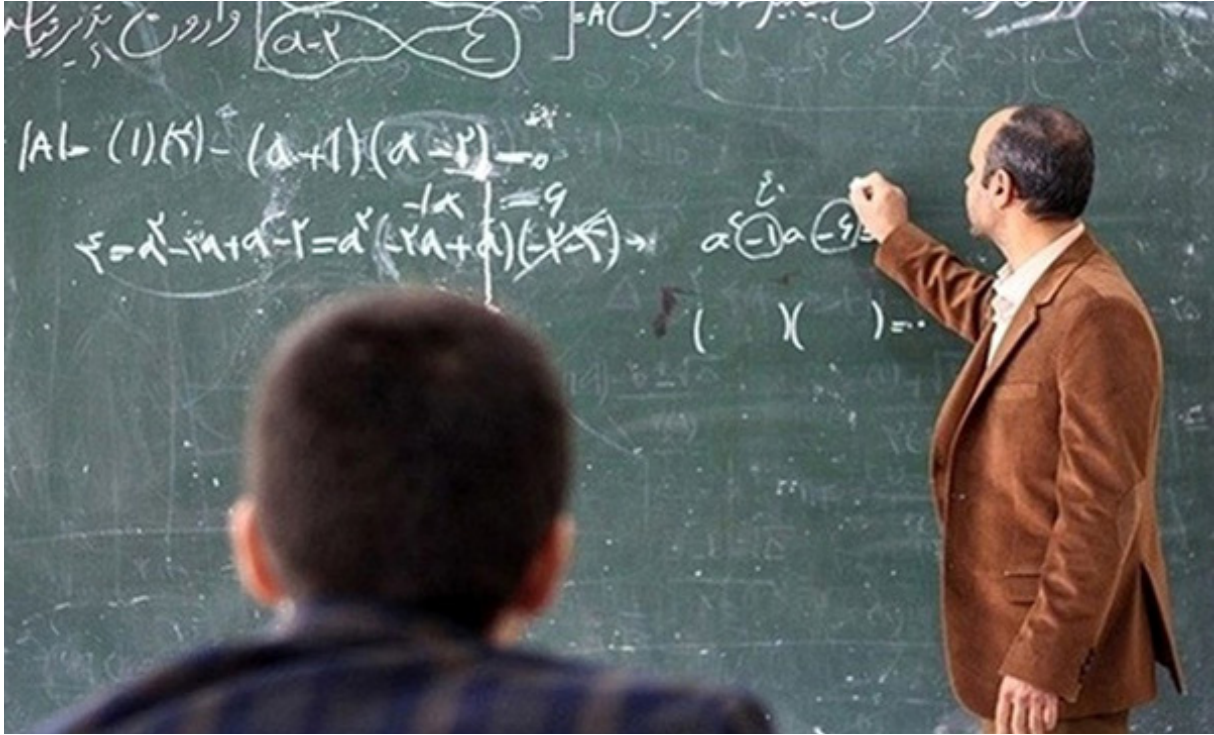
نویسندگان: نسرین اصغرزاده، اباصلت خراسانی، مقصود فراستخواه

انتشارات دانشگاه شهید بهشتی

در این برهه از تاریخ، نقش علم و به تبع آن، نقش نظام تولیدکننده علم یعنی آموزش عالی بیش از هر زمان دیگری برجسته شده است. در دوره‌ای که بیشتر جنبه‌های زندگی انسان به احاطه دانش، دستاوردهای جدید و اقتصاد دانش‌بنیان درآمده است، نظام آموزش عالی هر کشور و سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌های آن دارای حساسیت بسیار است. بین‌المللی شدن، از پدیده‌هایی است که آموزش عالی را در دنیای جهانی‌شده، تحت الشعاع قرار داده است و تأثیر آن در فرایندهای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی دانشگاه‌ها و کشورهای پیشرو عیان است. این پدیده روند تجارت، تحصیل، سیاست، اقتصاد، فناوری، علم و به‌طورکلی سبک زندگی را در کشورها تحت تأثیر قرار داده و به گفته آلتباخ (۲۰۰۲) و ارلز (۲۰۱۲)، دو تن از صاحب‌نظران این حوزه، بین‌المللی شدن آموزش عالی نه فقط اجتناب‌ناپذیر، بلکه کلید بقای مؤسسات آموزش عالی است.

استفاده از زبان واسط آموزش، در بیشتر کشورهای مطالعه‌شده نقش تسریع‌کننده داشته و مسیر بین‌المللی شدن را تسهیل کرده و دغدغه یادگیری

من معلم هستم

زندگی، پشت نگاهم جاریست

سرزمین کلمات، تحت فرمان منست

قاصدک‌های لبانم هر روز سبزه‌ی نام خدا را به جهان می‌بخشد

من معلم هستم

گرچه بر گونه‌ی من سرخی سیلی صد درد، درخشش دارد

آخرین دغدغه‌هایم اینست:

نکند حرف مرا هیچ کس امروز نفهمید اصلاً؟

نکند حرفی ماند؟

نکند مجهولی روی رخساره‌ی تن سوخته‌ی تخته سیاه جا مانده‌ست

من معلم هستم

هر شب از آینه‌ها می‌پرسم:

به کدامین شیوه، وسعت یاد خدا را بکشانم به کلاس؟

بچه‌ها را ببرم تا لب دریاچه‌ی عشق؟

غرق دریای تفکر بکنم؟

با تبسم یا اخم؟

با یکی بود و نبود، زیر یک طاق کبود؟

یا کلاغی که به خانه نرسید؟

قصه‌گویی بکنم؟

تک به تک یا با جمع؟

بدوم یا آرام؟

من معلم هستم

نیمکت‌ها نفس گرم قدم‌های مرا می‌فهمند

بال‌های قلم و تخته سیاه، رمز پرواز مرا می‌دانند

سیب‌ها دست مرا می‌خوانند

من معلم هستم

شاعر: فریدون مشیری

معرفی و نقدی بر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

هومن هرمزی

پژوهشگر مرکز تحقیقات سازمان سنجش آموزش کشور

مقدمه

سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، درمهرماه سال ۱۳۹۰ به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید. هدف از تدوین این سند، اجرای نظام آموزشی با تکیه بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی - ایرانی و تدوین الگویی اسلامی برای تحول و پرهیز از الگوهای وارداتی، کهنه و تقلیدی است. در واقع این حرکت عظیم از سال ۱۳۸۹ و در نظام تعلیم و تربیت کشور تحت راهبری شورای عالی آموزش و پرورش، شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورایی از حوزه علمیه، در دستور کار اجرایی سیستم آموزشی کشور قرار گرفت، البته این سند ابتدا با عنوان سند تحول راهبردی آموزش و پرورش در افق ۲۰ ساله در شورای عالی آموزش و پرورش در دیماه ۱۳۸۸ تصویب شد که بعداً به سند تحول بنیادین آموزش و پرورش تغییر نام داد.

این سند ۴۶ صفحه‌ای شامل ۸ فصل: ۱- کلیات ۲- بیانیه ارزش‌ها، ۳- بیانیه مأموریت ۴- چشم‌انداز ۵- هدف‌های کلان (۸ مورد) ۶- راهبردهای کلان (۱۵ مورد) ۷- هدف‌های عملیاتی و راهکارها (۲۳ هدف عملیاتی و ۲ تا ۱۲ راهکار بر حسب نوع هدف که جمعاً ۱۳۱ راهکار می‌باشد) و ۸- چارچوب نهادی و نظام اجرایی تحول بنیادین می‌باشد.

به عنوان شالوده تربیتی آمده است (ناظر بر بندهای ۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۸ و ۹ و ۱۳ و ۲۶ و ۳۰).

محور (ب)- نقش محوری معلم در تحقق مأموریت‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی، نقش تربیتی خانواده و مشارکت اثربخش آن، نقش تربیتی اماکن مذهبی، و نقش مدرسه به عنوان کانون تعلیم و تربیت (ناظر بر بندهای ۷ و ۱۴ و ۱۵ و ۱۷ و ۲۷).

محور (ج)- توجه به هویت شناخت‌مدار دانش آموزان

در بیانیه ارزش این سند که شامل ۳۰ موضوع ارزشی می‌باشد، به طور خلاصه در ۴ مورد محوری تأکیدات بیشتری صورت گرفته است و به نوعی به صورت زیر قابل دسته‌بندی می‌باشد:

محور (الف)- استفاده از آموزه‌های قرآن کریم، اهل بیت، اصل مهدویت (انتظار)، تمسک به ولایت فقیه و میراث نظری و عملی حضرت امام خمینی (ره) که در راستای توجه به پرورش و تعمیق همه ساخت‌های تربیتی و عقلانیت و برای کسب همه فضایل اخلاقی، تا رسیدن به سرمایه فرهنگی بر اساس معیار اسلامی

بر پایه هویت انقلابی، اسلامی-ایرانی در سایه وحدت ملی و وطن دوستی (ناظر بر بندهای ۵ و ۶ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۲).

محور (د)- توجه به سلامت جسمی و نشاط، روحیه کارآفرینی، مشارکت جویی، عدالت خواهی (کمی و کیفی)، آینده پژوهی و منزلت شناسی علم نافع (ناظر بر بندهای ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۶ و ۲۳ و ۲۴ و ۲۵ و ۲۸ و ۲۹).

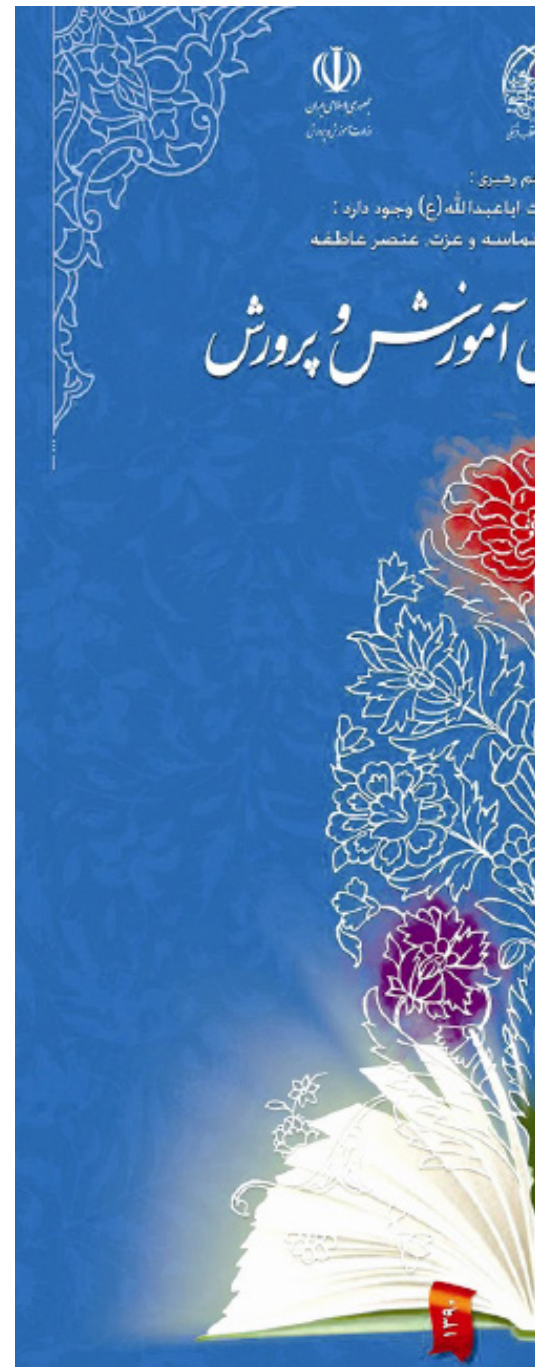
این تابلوی ارزشی شاید بیشتر شبیه منظره‌ای باشد که باید مدت‌ها به آن نگرسته شود، تا پس از نقش بستن زیبایی‌های ارزشمند آن در ذهن مجریان، بتواند به درستی اجرا شود. به سان نقاش هنرمندی که ابتدا خوب نگاه می‌کند و سپس برای بازآفرینی آنچه که می‌بیند شروع به خلق ارزش‌های مشاهده شده می‌نماید. بنابراین در راستای دیدگاه منتقدینی که قصد دارند این سند را در نگاه نخست به دلیل کلی‌نگری‌ها و داشتن انبوهی از مفاهیم ارزشی، فاقد ماهیت اجرایی بدانند، ضروری است این سوال را مدنظر قرار دهیم که آیا این سند که به عنوان سند ملی بوده و قرار است سند تحول با ویژگی تحول آفرینی باشد، قابلیت و ظرفیت به دوش کشیدن تمامی بار معنایی خواسته شده را دارد؟ به عبارت دیگر تا چه مقدار انتقادهایی که نسبت به آن می‌شود و آن را فاقد راهبردهای دقیق و ملموس و غیر قابل ارزیابی دانسته و قابلیت اجرایی آن را به دلیل داشتن انبوهی از مفاهیم و همچنین به دلیل سبک سندنویسی آن به زیر سوال می‌برند، می‌تواند وارد باشد؟

بر این اساس شیوه مناسب برای ترجمه پذیر شدن اسناد بالادستی در وهله نخست آن است که به طور مکرر سعی شود تا متن سند در محافل عمومی و پایگاه‌های اجتماعی متناظر با آن مورد محاوره قرار گیرد. به عبارت دیگر بازپرداختن به افق‌های سند به منظور تبدیل شدن به گفتمان عمومی جهت اجرا بسیار ضروری و حیاتی است و صدا و سیما و رسانه‌ها در تشریح ابعاد مختلف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش برای تبدیل شدن اجرای سند به گفتمان عمومی در میان جامعه نقش بسزایی دارند. همچنین برای برداشته

منظور نیل به چنین چشم‌اندازی توجه به پیوندهای موثر با مسایل جامعه و ارتباط با کانون‌ها و محافل تربیتی و آموزشی دیگر و استفاده موثر از شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات نیز به صراحت در آن دیده می‌شود. اگر بخواهیم ویژگی مدارس را در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ با وضوح بیشتری مشاهده کنیم و از آشفتگی ظاهری آن به جمع‌بندی مشخصی برسیم (همانطوریکه دسته‌بندی مشخصی برای بیانیه ارزش‌ها ارایه شد) می‌توان ۱۵ فراز ذکر شده در این مقوله را در جدول ۱ به شرح زیر مشخص کرد:

شدن اولین مانع سد راه اجرای سند تحول آموزش و پرورش، مهم‌ترین گام تبدیل سند به گفتمان واحد جامعه و از طریق هماهنگی دستگاه‌های مختلف درگیر اجرا می‌باشد که متأسفانه اکنون اینگونه نیست.

همچنین آنچه که در افق ۱۴۰۴ به عنوان چشم‌انداز سند در هدف آورده شده، عمدتاً توصیف ویژگی‌هایی است که یک مدرسه باید بتواند به آنها نایل شود تا محیطی مناسب برای پرورش دانش‌آموزان در سطح و اندازه خواسته شده بر اساس مقدمه چشم‌انداز باشد. به

جدول ۱: ویژگی های مدارس در افق ۱۴۰۴

ردیف	عنوان ویژگی	چشم‌انداز مدرسه افق ۱۴۰۴	ناظر بر فراز
الف	پاسداری از ارزشهای بنیادین	تجلی بخش فرهنگ غنی اسلامی، انقلابی، ایثارگری، قانون‌گرایی، نقادی و نوآوری، استکبارستیزی، دفاع از محرومان و مستضعفان و ارزش‌های انقلاب اسلامی، نقطه اتکای دولت و ملت در رشد قدرت تصمیم‌گیری نقش‌آفرین براساس نظام معیار اسلامی. مسئول و پاسخگو	۱،۲
ب	تبیین نقش افراد، نهادها، اماکن و رسانه‌ها و امکانات	نقش برجسته " معلم " برخوردار از فضایل و شایستگی‌ها بر اساس معیار نظام اسلامی، به همراه مشارکت ذینفعان دیگر یعنی "خانواده " و " دانش‌آموز"، برخوردار از بهره فناوری آموزشی و رسانه‌های یادگیری (شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات)، تعامل اثربخش با مساجد و دیگر نهادها، صاحب نظران، عالمان دینی، پیوند مؤثر با موضوعات و مسائل جامعه	۹،۱۱،۱۲،۱۴،۱۵
ج	مستقل و دارای قابلیت اطمینان برای هدایت و تصمیم‌گیری	برخوردار از قدرت تصمیم‌گیری، نقش‌آفرین در انتخاب آگاهانه، عقلانی، مسئولانه، خودارزیاب، مسئول و پاسخگو نسبت به نظارت و ارزیابی بیرونی، ظرفیت تصمیم‌سازی برای نظام تعلیم و تربیت	۳،۴،۷،۱۳
د	سلامت و تحول خواهی	تکلیف‌گرایی، مسئولیت‌پذیری، کرامت نفس، امانت‌داری، خودباوری، کارآمدی، کارآفرینی، پرهیز از اسراف و وابستگی به دنیا، همدلی، احترام، اعتماد، وقت‌شناسی، نظم، جدیت، دارای ظرفیت پذیرش تفاوت‌های فردی، کشف و هدایت استعدادها، متنوع فطری، یادگیرنده، کمال‌جو، خواستار تعالی مستمر فرصت‌های تربیتی، تسهیل‌کننده هدایت، یادگیری، محیط اخلاقی، علمی، امن، سالم، بانشاط، مهرورز و برخوردار از هویت جمعی. مبتنی بر رویکرد مدیریتی نقدپذیر، مشارکت‌جو	۱،۵،۶،۸،۱۰

و متعهد به مسئولیت‌ها و وظایف در برابر خدا، خود، دیگران و طبیعت، حقیقت‌جو و عاقل، عدالت‌خواه و صلح‌جو، ظلم‌ستیز، جهادگر، شجاع و ایثارگر و وطن‌دوست، مهرورز، جمع‌گرا و جهانی‌اندیش، ولایت‌مدار و منتظر و تلاشگر در جهت تحقق حکومت عدل جهانی، با اراده و امیدوار، خودباور و دارای عزت نفس، امانت‌دار، دانا و توانا، پاکدامن و با حیا، انتخاب‌گر و آزادمنش، متعلق به اخلاق اسلامی، خلاق و کارآفرین و مقتصد و ماهر، سالم و بانشاط، قانون‌مدار و نظم‌پذیر و آماده ورود به زندگی شایسته فردی، خانوادگی و اجتماعی براساس نظام معیار اسلامی.

از مزایای تقسیم‌بندی‌های ارایه شده در خصوص بیانیه ارزش‌ها و افق چشم‌انداز مدرسه ۱۴۰۴ این است که موجب می‌شود تا متن به ظاهر آشفته سند در قالب این دسته‌بندی منظم‌تر به نظر آید و با آرایش قابل قبولی از تشویش ذهنی جلوگیری کرده و ایرادی که مربوط به التقاط کلمات و مطالب توسط بعضی از نقادان مطرح شده است را تا اندازه‌ای رفع نماید. البته آنچه که باید به طرز ماهرانه‌تری صورت گیرد در واقع تبیین راهبردهای کلان و اهداف عملیاتی آن است. لذا ابتدا لازم است تا عین عبارات مربوط به ۸ هدف کلان آورده شده در سند در اینجا فهرست شود.

۱- تربیت انسانی موحد و مؤمن و معتقد به معاد و آشنا

۲- ارتقای نقش نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی و

۳- ابتناء فرایند طراحی، تدوین و اجرای اسناد تحولی زیر نظام‌ها (شامل برنامه درسی ملی، تربیت معلم و تأمین منابع انسانی، راهبری و مدیریت، تأمین و تخصیص منابع مالی، تأمین فضا، تجهیزات و فناوری - پژوهش و ارزشیابی) و برنامه‌های کوتاه‌مدت و میان‌مدت بر مبنای نظری و فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی و مفاد سند تحول راهبردی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف‌های کلان ۱، ۴، ۳، ۲، ۶، ۵).

۴- توسعه و نهادینه کردن عدالت آموزشی و تربیتی در مناطق مختلف کشور و تقویت آموزش و پرورش مناطق مرزی با تأکید بر توانمندسازی معلمان و دانش‌آموزان این مناطق با تمرکز بر کیفیت فرصت‌های تربیتی هماهنگ با نظام معیار اسلامی (هدف کلان، ۵، ۴، ۳).

۵- تقویت و نهادینه‌سازی مشارکت اثربخش و مسئولیت‌پذیری مردم، خانواده و نهادهای اقتصادی، مدیریت شهری و روستایی و بنیادهای عام‌المنفعه در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف‌های کلان، ۵، ۲، ۳ و ۷).

۶- گسترش و تعمیق فرهنگ پژوهش و ارزشیابی، خلاقیت و نوآوری، نظریه‌پردازی و مستندسازی تجربیات علمی - تربیتی بومی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف‌های کلان ۲، ۱، ۴ و ۸).

۷- بهره‌مندی هوشمندانه از فناوری‌های نوین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی مبتنی بر نظام معیار اسلامی (هدف‌های کلان، ۳، ۲، ۱، ۵ و ۷).

۸- تعامل اثربخش و فعال نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی با سایر نهادها و دستگاه‌های مرتبط به ویژه نهاد خانواده و رسانه با تأکید بر کاهش مرزهای تعلیم و تربیت رسمی و غیررسمی (هدف‌های کلان، ۷ و ۴، ۱، ۲).

۹- استقرار نظام مدیریت اثربخش، کارآمد، مسئولیت‌پذیر و پاسخگو و بسترسازی برای استقرار

خانواده در رشد و تعالی کشور، بسط و اعتلای فرهنگ عمومی و زمینه‌سازی برای اقتدار و مرجعیت علمی و تکوین تمدن اسلامی - ایرانی در راستای تحقق جامعه جهانی عدل مهدوی با تأکید بر تعمیق معرفت و بصیرت دینی و سیاسی، التزام به ارزش‌های اخلاقی، وفاداری به نظام جمهوری اسلامی ایران، اعتقاد و التزام عملی به اصل ولایت مطلقه فقیه و مردم‌سالاری دینی، تحکیم وحدت ملی، تقویت روحیه علمی، رعایت حقوق و مسئولیت‌های اجتماعی، ارتقای آداب و آیین زندگی متعالی، بهداشتی و زیست‌محیطی.

۳- گسترش و تأمین همه‌جانبه عدالت آموزشی و تربیتی.

۴- برقراری نظام اثربخش و کارآمد مدیریت و مدیریت منابع انسانی براساس نظام معیار اسلامی.

۵- افزایش مشارکت و اثربخشی همگانی به ویژه خانواده در تعالی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی.

۶- بهسازی و تحول در نظام برنامه‌ریزی آموزشی و درسی، مالی و اداری و زیرساخت‌های کالبدی.

۷- ارتقای اثربخشی و افزایش کارایی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی.

۸- کسب موقعیت نخست تربیتی در منطقه و جهان اسلام و ارتقای فزاینده جایگاه تعلیم و تربیتی ایران در سطح جهانی.

این ۸ هدف کلان دست‌مایه اصلی برای راهبردهای کلانی است که باید استراتژی‌های اصلی را در کنار سیاست ملی هدایت کند. در ادامه نیز ۱۵ راهبرد کلان، که برنامه‌ها و اقدامات اصلی را در رسیدن به اهداف کلان ۸ گانه مشخص می‌کند آمده است:

۱- استقرار نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی براساس مبنای نظری و فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی (تمام هدف‌های کلان).

۲- نهادینه کردن نگاه یکپارچه به فرآیند تعلیم و تربیت با رویکرد تعالی‌بخشی در کلیه مؤلفه‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف‌های کلان ۱، ۲، ۴، ۵ و ۶).

نظام کارآمد منابع و مصارف در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف‌های کلان ۲، ۴، ۶ و ۷).
 اعتقادی، تربیتی، علمی و حرفه‌ای فرهنگیان (هدف‌های کلان ۷ و ۶، ۵، ۴).

۱۰- ارتقای جایگاه نظام تعلیم و تربیت کشور به عنوان مهمترین نهاد تربیت نیروی انسانی و مولد سرمایه اجتماعی و اعمال سیاست‌های مصوب و هدایت و نظارت بر آن، از پیش‌دستانی تا دانشگاه به عنوان امر حاکمیتی با توسعه مشارکت همگانی (هدف کلان ۴، ۵ و ۲).
 ۱۴- توسعه ظرفیت‌ها و توانمندی‌های آموزشی و پرورشی برای حضور فعال و سازنده در صحنه‌های بین‌المللی و منطقه‌ای در راستای تحقق اهداف و مأموریت‌های مندرج در قانون اساسی و سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی مقام معظم رهبری و برنامه‌های پنج‌ساله (هدف‌های ۷، ۸، ۲).

۱۱- ارتقاء معرفت و بصیرت دینی، انقلابی و سیاسی برای رشد و تعالی معنوی و اخلاقی معلمان و دانش‌آموزان و مشارکت برای ارتقاء معنوی خانواده (هدف‌های کلان ۵ و ۴، ۲، ۱).
 ۱۵- ارتقای جایگاه علم و علم‌آموزی به عنوان عاملی مؤثر در دستیابی به حیات طیبه با تأکید بر حیثیت کاشفیت و مطلوبیت علم (هدف‌های کلان، ۷، ۲، ۱ و ۸).

۱۲- بازنگری و بازسازی ساختارها و رویه‌ها در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (هدف‌های کلان ۱، ۲، ۳، ۵، ۶ و ۷).
 در جدول ۲ این ۱۵ راهبرد عملیاتی در ۵ مقوله دسته‌بندی شده است:

۱۳- توسعه مستمر شایستگی‌ها و توانمندی‌های

جدول ۲: دسته‌بندی راهبردهای عملیاتی مرتبط با اهداف کلان مدرسه افق ۱۴۰۴

موضوع	راهبرد
برنامه‌های کلی بر اساس گسترش فرهنگ و ارتقای جایگاه علم و توسعه ظرفیت‌ها تا صحنه جهانی و استقرار نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی براساس مبانی نظری و فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی تربیت نیروی انسانی	۱۶، ۱۴، ۱۵
مشارکت اثربخش همه گروههای ذینفع، اعم از مردم، خانواده و نهادهای اقتصادی،	۵، ۸، ۱۰
توسعه توانمندی به همراه تعالی معنوی و اخلاقی معلمان و دانش‌آموزان، و توجه به توسعه مستمر شایستگی‌ها توسعه مستمر شایستگی‌ها	۴، ۱۱، ۱۳
طراحی، تدوین و اجرای اسناد تحولی زیر نظام‌ها تحول در زیرنظام‌ها و استفاده از فناوری نوین، بازنگری و بازسازی ساختارها و رویه‌ها در نظام تعلیم و تربیت رسمی	۳، ۷، ۱۲
استقرار نظام مدیریت اثربخش، کارآمد، مسئولیت‌پذیر و پاسخگو با نگاه یکپارچه به فرآیند تعلیم و تربیت	۲، ۹

در مقدمه فصل ششم سند که به تفصیل به بیان راهکارها می‌پردازد نیز در ابتدا توضیح داده شده است که این راهکارها، همانند اهداف عملیاتی لزوماً متناظر با هر یک از اهداف کلان نبوده و نیستند و باید توجه داشت که این راهکارها به عنوان راهنمایی‌های کاربردی در سایه اهداف عملیاتی تعریف شده و بیشترین نقش را در عملیاتی کردن احکام این سند، داشته و لازم است در تدوین برنامه‌های میان‌مدت و کوتاه‌مدت، پیوند میان آنها با اهداف کلان و اهداف عملیاتی مورد توجه قرار گیرد. در این راستا نیز می‌توان ۱۳۱ راهکار مشخص شده را در قالب ۲۳ هدف عملیاتی به صورت موجود در جدول ۳ تفکیک نمود.

در مقدمه فصل ششم سند که به تفصیل به بیان راهکارها می‌پردازد نیز در ابتدا توضیح داده شده است که این راهکارها، همانند اهداف عملیاتی لزوماً متناظر با هر یک از اهداف کلان نبوده و نیستند و باید توجه داشت که این راهکارها به عنوان راهنمایی‌های کاربردی در سایه اهداف عملیاتی تعریف شده و بیشترین نقش را در

جدول ۳: تفکیک راهکارهای مرتبط با اهداف عملیاتی

ردیف	اهداف عملیاتی	تعداد راهکارها
۱	تربیت پرورش تربیت یافتگانی که (هدف کلان ۱، ۴، ۵، ۲ و ۸)	۷
۲	تعمیق تربیت و آداب اسلامی، تقویت اعتقاد و التزام به ارزش‌های انقلاب اسلامی (۱، ۲ و ۸)	۸
۳	ترویج و تعمیق فرهنگ حیا، عفاف و حجاب متناسب با قابلیت‌ها و ظرفیت‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی (۱ و ۲)	۷
۴	تقویت بنیان خانواده و کمک به افزایش سطح توانایی‌ها و مهارت‌های خانواده در ایفای نقش تربیتی متناسب با... (۲ و ۵)	۶
۵	تأمین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت مناسب با توجه به تفاوت‌ها و ویژگی‌های دختران و پسران و مناطق مختلف کشور (۳، ۵ و ۷)	۸
۶	تنوع‌بخشی به محیط‌های یادگیری در فرایند تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱، ۳ و ۸)	۶
۷	- افزایش نقش مدرسه به عنوان یکی از کانون‌های پیشرفت محلی، به ویژه در ابعاد فرهنگی - اجتماعی (۲، ۱، ۵ و ۷)	۳
۸	افزایش مشارکت نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی و مدرسه و معلمان و دانش‌آموزان در رشد و تعالی کشور در عرصه‌های دینی، فرهنگی، اجتماعی در سطح محلی و ملی به عنوان نهاد مولد سرمایه انسانی، فرهنگی، اجتماعی و معنوی (۵، ۲ و ۷)	۹
۹	جلب مشارکت ارکان سهیم و موثر و بخش عمومی و غیردولتی در تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۵، ۲ و ۷)	۴
۱۰	ارتقاء منزلت اجتماعی و جایگاه حرفه‌ای منابع انسانی با تأکید بر نقش الگویی و جایگاه معلم (۴ و ۲)	۴
۱۱	بازمهندسی سیاست‌ها و باز تنظیم اصول حاکم بر برنامه درسی تربیت معلم با تأکید بر کارورزی و انطباق سطح شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان در سطح ملی و جهانی با مقتضیات الگوی برنامه درسی در نظام تعلیم و تربیت و طراحی سیاست‌های مناسب برای ارتقای شیوه‌های جذب، تربیت و نگهداشت معلمان در آموزش و پرورش (۷، ۴، ۲، ۱ و ۸)	۱۲
۱۲	برقراری الگوی جبران خدمات و تأمین رفاه نیروی انسانی در خور منزلت فرهنگیان با توجه به لزوم تمام وقت شدن آنان (۴، ۳ و ۷)	۳
۱۳	-افزایش نقش شوراهای آموزش و پرورش استان، مناطق و مدارس در تقویت فعالیت‌های تربیتی استان و منطقه و مدرسه در چارچوب سیاست‌ها و برنامه‌های ملی (۵، ۲، ۴ و ۷)	۲
۱۴	-ایجاد و متناسب‌سازی فضاهای تربیتی با ویژگی‌ها و نیازهای دانش‌آموزان و اقتضات فرهنگ اسلامی - ایرانی و شرایط اقلیمی، فرهنگی و جغرافیایی (۶، ۷ و ۳)	۳
۱۵	اصلاح محتوا، ارتقای جایگاه، افزایش کیفیت و کارآمدی علوم انسانی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی مبتنی بر مبانی دینی در چارچوب نظام معیار اسلامی (۱ و ۲)	۶
۱۶	- تنوع‌بخشی در ارائه خدمات آموزشی و فرصت‌های تربیتی متناسب با مصالح جامعه، نیازها و علایق دانش‌آموزان در راستای شکوفایی استعدادها (۳، ۲ و ۷)	۳
۱۷	ارتقای کیفیت فرایند تعلیم و تربیت با تکیه بر استفاده هوشمندانه از فناوری‌های نوین (۳، ۲، ۱ و ۷)	۴
۱۸	تغییر و نوآوری در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی با رویکرد تعالی‌بخش، پویا و بالنده (۷، ۱ و ۲)	۵
۱۹	استقرار نظام ارزشیابی و تضمین کیفیت در تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۷، ۲ و ۴)	۴
۲۰	تأمین، تخصیص و تنوع‌بخشی به منابع مالی، مدیریت مصارف متناسب با نیازهای کمی و کیفی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۶ و ۷ و ۳)	۷
۲۱	بازنگری و بازمهندسی ساختارها و رویه‌ها و روش‌ها (۷، ۱ و ۲)	۱۰
۲۲	- ارتقاء و بهبود مستمر کیفیت نظام کارشناسی، مدیریت راهبردی آموزشی و تربیتی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۷، ۲ و ۴)	۶
۲۳	توسعه ظرفیت پژوهش و نوآوری، نظریه‌پردازی و مستندسازی تجربیات تربیتی بومی (۸، ۲ و ۷)	۴
	مجموع	۱۳۱

همچنین در این سند به ساحت‌های ۶ گانه: ۱- تربیت دینی و اخلاقی ۲- تربیت سیاسی و اجتماعی ۳- تربیت زیستی و بدنی ۴- تربیت هنری و زیبا شناختی ۵- تربیت اقتصادی و حرفه ای ۶- تربیت علمی و فناوری، اشاره شده که لازم است به معرفی ابعاد این ۶ ساحت پردازیم. این ابعاد از پژوهش بررسی میزان توجه به ساحت‌های

ششگانه تربیت سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در کتاب‌های درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی، (که توسط احمد طالعی فرد، دکتر سیف اله فضل الهی قمشی، سید رضا وفائی انجام شده است)، استخراج شده است.

جدول ۴: معرفی ساحت‌های شش گانه تربیت در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

بنیادین اخلاقی عبادی	اعتقادی	پذیرش آگاهانه اصول دین و مذهب (توحید، نبوت، امامت، عدل و معاد)، تسلیم بودن در برابر قضاء و قدر الهی، پرهیز از تحجر و خرافه، امیدواری به رحمت خداوند
	اخلاقی	گسترش فضایل (صبر، توکل، شکرگذاری، وفای به عهد و همنشینی با نیکان و اصلاح و خودسازی، مبارزه با رذایل (عجب و خودپسندی، مصاحبت با بدان ...)
	عبادی	انجام واجبات، التزام عملی به ارزشها و احکام اسلامی، دعا و استعانت از خدا
سیاسی	سیاسی	آشنایی با قهرمانان و اسطوره‌های تاریخی و رهبران ملی و مذهبی و نهادهای سیاسی، احساس مسولیت، تمایل به مشارکت، علاقمندی به سنت‌ها و ارزشها، اطلاعات از قوانین، پرداخت مالیات، مشارکت فعال در تصمیم‌گیری، دفاع از اهداف و آرمان‌های ملی، ستایش و تمجید از افتخارات، ادای احترام به نمادهای ملی، مبارزه در راه آرمان‌ها، حرمت نهادن به حقوق دیگران
	اجتماعی	ارتباط مناسب با دیگران (اعضای خانواده، خویشاوندان، دوستان، همسایگان و ...)، پاکیزگی و وقت شناسی، مؤدب و آرام بودن، منتظر نوبت شدن، احترام و اطلاعات از بزرگتر و مربیان، احترام قایل شدن برای سایر دیدگاه‌ها، سعه صدر
زیستی بدنی	زیستی بدنی	رعایت بهداشت جسمی و روانی، تقویت قوای جسمی و روانی، مبارزه با عوامل ضعف و بیماری، حفاظت از منابع طبیعی و احترام به طبیعت
	زیبایی شناختی و هنری	زیباسازی محیط زندگی، تخیل، نیکو داشتن هنر، آرامش روانی، زیبایی ظاهری، درک موضوعات ذهنی، توان درک خلق آثار هنری، خلق معنا و کشف معنا، دریافت احساس و معنا
	اقتصادی و حرفه‌ای	پرهیز از بطالت و بیکاری، پرهیز از اسراف و تبذیر، توجه به کارآفرینی، کسب درآمد پرهیز از بطالت و بیحلال، توجه به انتخاب آگاهانه شغل مناسب با توجه به توانایی
علمی و فن‌آوری	علمی و فن‌آوری	قضاوت با معیار روشن و پرهیز از تعجیل در قضاوت، استدلال در امور، حقیقت جویی بررسی مسائل از زوایای مختلف، دوری از اغراض شخصی، شفافگرایی، انعطاف پذیری در عقاید، شک گرایی معقول (تردید سازنده)، احترام قائل شدن برای سایر دیدگاه‌ها

بر اساس تبیین‌های صورت گرفته می‌توان بیان کرد که در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به تمامی این ۶ ساحت توجه شده ولی این که تا چه اندازه اهداف تحقق یافته و راهبردها به اجرا در آمده‌اند، پرسش دیگری است که پژوهشی علمی را جهت تعریف معیارهای ارزیابی اجرای سند و شناسایی چالش‌ها و موانع اجرایی آن می‌طلبد.

برگرفته از:
<https://hawzah.net/fa/Question/View/2671>
<https://www.khabaronline.ir/news/306589>
<https://www.isna.ir/news/97031908067/>
<https://www.irna.ir/news/83536754/>
<https://sccr.ir/News/6475/>
<https://irphe.ac.ir/files/site1/files/Speech>
<http://sanadtahavol.ir>

بازی‌سازی در آموزش و یادگیری

بخش اول

پوریا سردشت

دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی

در یادگیری را توضیح داده و تبیین کنیم چگونه معلمان و والدین با استمداد از آن، قادر به تقویت تمرکز و بهبود یادگیری دانش‌آموزان و فرزندان خود خواهند بود.

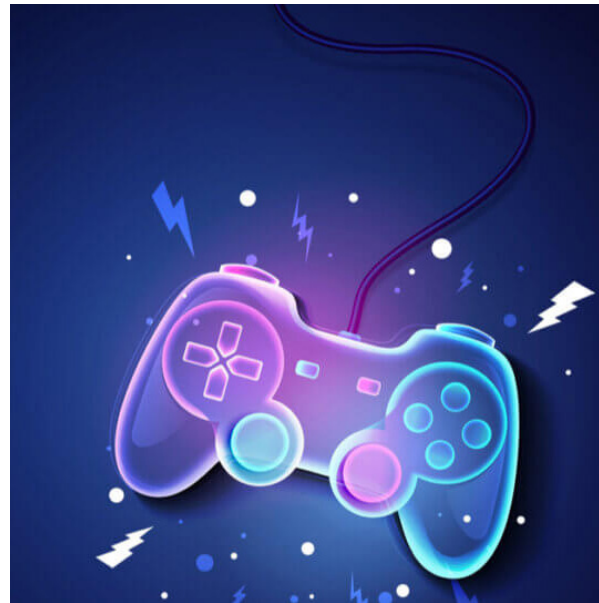
«بازی‌سازی» اصطلاحی جذاب است که سال‌هاست در حوزه آموزش و یادگیری به‌طور گسترده استعمال می‌شود. اما واقعاً این واژه به چه معناست و چگونه منجر به بهبود نتایج یادگیری می‌شود؟ در این مقاله سعی بر این است که مزایای بازی‌سازی

می‌برد؛ بلکه موجب ماندگاری عمیق‌تر آموخته‌ها در ذهن مخاطب می‌گردد.

بازی‌سازی در آموزش

در عصر اطلاعات، فناوری به بسیاری از جوانب زندگی روزمره ما سرایت کرده و موجب تغییر سبک زندگی شده است. خرید، کار، بازی، غذا خوردن، ملاقات با مردم و معاشرت از جمله مصادیقی است که کاملاً تحت تاثیر دنیای دیجیتال قرار گرفته است. در بحث آموزش نیز سیاست‌گذاران به تازگی و به طور قاطع، درصدد کشف مزایای بالقوه استفاده از فناوری با هدف کاهش و تعدیل حجم کاری معلمان برآمدند. همچنین مدتی است که واقف هستیم اهتمام به مقوله ای که بسیاری از کودکان به آن علاقه دارند- بازی‌ها - و به کارگیری برخی از ویژگی‌ها برای پشتیبانی از یادگیری، حائز مزایای چشمگیری است.

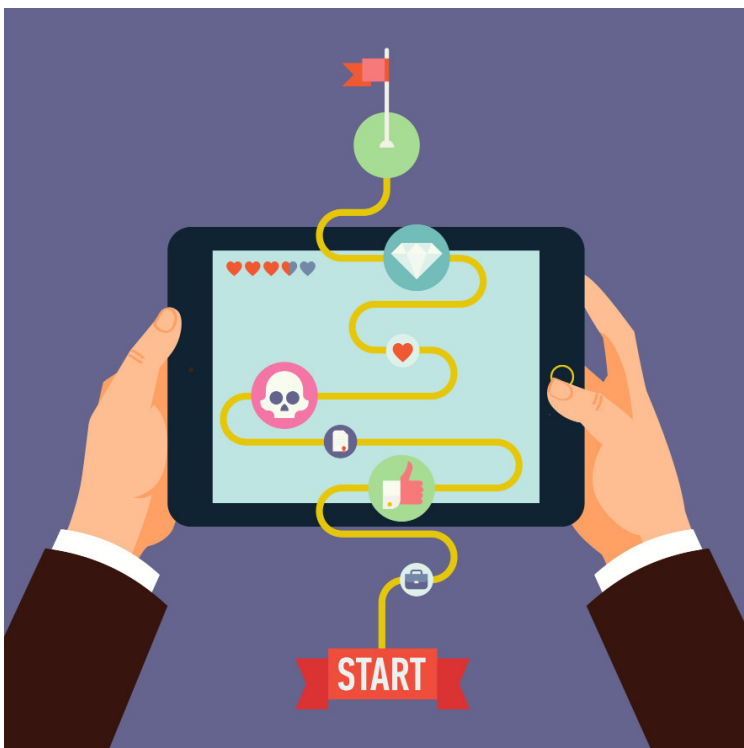
بازی‌سازی طبق ملاحظاتی به طور فزاینده در

بازی‌سازی چیست؟

از نظر یوکای چوی متخصص برجسته بازی‌سازی و نویسنده کتاب «بازی‌سازی قابل اجرا»، چنین است: بازی‌سازی یعنی جمع‌آوری و به کارگیری تمام عناصر سرگرم‌کننده و جذاب بازی‌ها و استفاده از آن‌ها در دنیای واقعی و فعالیت‌های مهم زندگی.

به عبارت ساده، بازی‌سازی استفاده از عناصر طراحی و اصول بازی در زمینه‌های غیر بازی است. به عنوان مثال، اصول و مضامین درون بازی مانند کسب «امتیازات» یا ارزشهای مجازی معادل آن و تکمیل مجموعه‌ای از کارها یا فعالیت‌ها برای راهیابی به سطح بعدی و ... ممکن است در زمینه‌هایی غیر از بازی جهت ایجاد سرگرمی و تحریک یادگیرنده استفاده شوند. از همین رو، بازی‌سازی در سال‌های اخیر به یک موضوع بسیار جذاب در عرصه فناوری آموزشی بدل گشته است. دلیل عمده، آن است که به کمک آن انگیزه بیشتری برای یادگیری پدید می‌آید و نه تنها فرد از آموزش لذت

بازی با چاشنی مواد آموزشی به کار می‌روند، طبیعی است که شاهد نتایج مشارکت مشابهی باشیم.

بازی‌سازی در یادگیری شامل استفاده از عناصر مبتنی بر بازی مانند امتیازدهی، رقابت با همتایان، کار تیمی، امتیازدهی به جداول برای ایجاد تعامل، کمک به دانش‌آموزان در کسب اطلاعات جدید و آزمایش دانش خود است. این راهکار می‌تواند برای موضوعات مدرسه‌ای نیز اعمال شود، اما به طور وسیع در برنامه‌ها و دوره‌های خودآموز برای طیف‌های سنی مختلف استفاده شده و حاکی از این است که اثرات بازی‌سازی در بزرگسالی متوقف نمی‌شود.

Benefits of Gamification

پذیری در برابر اشیاء و اشتباهات محتمل
- احساس مالکیت دانش‌آموز بر یادگیری خود و تشدید سطح تعامل و تمرکز در آن‌ها.

محیط‌های آموزشی مورد عنایت واقع می‌شود. به طور خلاصه، موضوع پیچیده را سرگرم‌کننده‌تر جلوه می‌دهد، به تقویت انگیزه در دانش‌آموزان می‌انجامد و موجب درگیری و تعمق بیشتر آن‌ها در موضوع می‌شود.

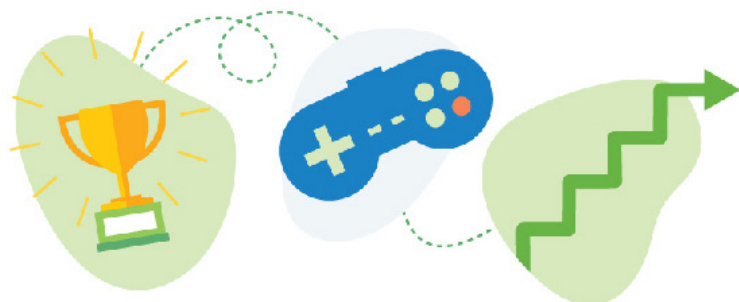
تئوری بازی‌سازی در آموزش این است که یادگیرندگان زمانی که در حال سرگرمی هستند به بهترین شکل یاد می‌گیرند. نه تنها این مورد، بلکه دانش‌آموزان زمانی بهترین یادگیری را دارند که اهداف، مقاصد و دستاوردهایی نیز داشته باشند؛ البته به نحوی که یادگیرنده هنوز آن را سرگرم‌کننده بداند. به دلیل ویژگی‌های اعتیادآور بازی‌های ویدیویی که کودکان و البته بزرگسالان را مجذوب خود می‌کند و آن‌ها را در خود می‌بلعد، زمانی که این عناصر مبتنی بر

◀ مزایای بازی‌سازی در کلاس

مزایای اثبات شده زیادی برای استفاده از بازی‌سازی در کلاس درس وجود دارد، مانند:

- مهیا شدن فضای آرام تر جهت رویارویی با شکست و فراهم شدن فرصت آزمون و خطا برای جبران خطاهای احتمالی
- ایجاد سرگرمی‌های متنوع تر در یادگیری و ارزیابی عملکرد از طریق شاخص‌های پیشرفت و کشف انگیزه‌های درونی در ایشان
- امکان‌پذیر شدن کشف هویت‌های مختلف از طریق آواتارها یا شخصیت‌های مختلف
- پویایی دانش‌آموزان در محیط‌های بازی و انعطاف

Gamification in the Classroom

درخور توجه است. اگر کلاس برنده شود، معلم می‌تواند از یک پاداش پایدار مانند تشویق عمومی، زمان استراحت طولانی یا تکالیف کمتر استفاده کند.

۴. مقایسه و تأمل در عملکرد شخصی (تحلیل داده)

برخی از بازی‌های ویدیویی در پایان هر سطح، تجزیه و تحلیلی شخصی از عملکرد بازیکن ارائه می‌دهند. با جزئیات داده‌ای مانند دستاوردها، نقاط قوت، نقاط ضعف و روش‌هایی برای بازتاب عملکرد آنها و مقایسه با دیگران. به عنوان مثال، یک بازی ممکن است آماری از اهداف و نحوه رسیدن به آنها ارائه دهد، یک «نشان» بر اساس آن «سبک» عملکرد خاص تعیین کند، سپس تمام جزئیات مربوط به آن عملکرد مانند تعداد کل پرش‌ها، تعداد دشمنان هشدار داده شده و تعداد همکاران در مبارزه و... را دنبال کند.

معلمان نیز می‌توانند کار مشابهی انجام دهند - در حالی که دانش‌آموزان در حال ارتقاء سطح، جمع‌آوری امتیاز و رقابت با یکدیگر هستند، آنها می‌توانند داده‌ها را جمع‌آوری کنند، پیشرفت را دنبال کنند و قوانین، پاداش‌ها و تلاش‌هایی را برای ایجاد انگیزه بیشتر در دانش‌آموزان وضع کنند.

۵. استفاده از سطوح، نقاط عطف و سایر روش‌های بررسی پیشرفت

پیاپی سازی بازی سازی در کلاس درس

معلمان می‌توانند بازی سازی را از طریق راهکارهای زیر پیاده سازی کنند:

۱. اعطای امتیاز برای دستیابی به اهداف آموزشی

دانش‌آموزان را تشویق کنید تا مجموعه‌های ساده سؤالات را در افقی جدید ببینند؛ پاسخ‌های درست یا ساختاریافته بر اساس یک سیستم امتیازی عمل می‌کنند و دانش‌آموزان با پاسخ‌های دقیق‌تر در رتبه‌های بالاتری قرار می‌گیرند.

۲. اختصاص امتیاز برای موارد غیر درسی:

سیستم‌های امتیاز می‌توانند برای کارهای غیر علمی نیز به طور مطلوب کار کنند، مانند مرتب کردن کلاس، پوشیدن لباس مناسب، نظم و انضباط کلاسی و....

به عنوان مثال، امتیاز برای کوتاه کردن زمان بررسی تکالیف: همه دانش‌آموزانی که قبل از درخواست علنی معلم، تکالیف خود را آماده بررسی کرده باشند، ۲ امتیاز دریافت می‌کنند.

۳. ایجاد رقابت در کلاس

رقابت با همکلاسی‌ها، کلاس‌های دیگر یا حتی با معلم، یک عنصر مطمئن مبتنی بر بازی است که معجز است.

به عنوان مثال: دانش‌آموزان باید از قانونی پیروی کنند که معلم تعیین می‌کند و هر زمان که دانش‌آموز از قانون پیروی کند، یک امتیاز به کلاس تعلق می‌گیرد. هر زمان که دانش‌آموز از یک قانون پیروی نمی‌کند، معلم یک امتیاز دریافت می‌کند. این مورد به ویژه برای معرفی رویه‌ها و انتظارات رفتاری جدید، بسیار

می‌رسند، ممکن است بخواهید نشانه‌ای از موفقیت‌شان، مانند نشان‌ها، مدالها یا برچسب‌ها (استیکر)، به آنها ارائه دهید.

۷. کمک به دانش‌آموزان برای در نظر گرفتن دیدگاه‌های خاص در یادگیری

برای دانش‌آموزان، این فرصت را مهیا کنید که به عنوان یادگیرنده نقش‌های مختلفی را در بازی مانند قاضی، طراح، پدر، پزشک و غیره را بر عهده بگیرند و نظارت کنید که چگونه با استفاده از تخیل خود به این موقعیت می‌رسند و در آن ایفای نقش می‌کنند.

گسترش روز افزون فناوری اطلاعات و ارتباطات سبب شده است که دانش‌آموزان نسل حاضر، زمان زیادی از اوقات خود را در شبکه‌های اجتماعی، پرداختن به بازی‌های رایانه‌ای و سایر سرگرمی‌های مبتنی بر اینترنت و گوشی‌های هوشمند سپری کنند.

معلم‌ان می‌توانند علاوه بر نقاط ردیابی، از «نقاط عطف»، «سطوح» یا سایر نمادهای پیشرفت برای تمرکز بهتر روی فراگیران استفاده کنند. به عنوان مثال، امتیازات را در چندین کلاس پایش کنید، سپس هنگامی که دانش‌آموزان به نقطه عطف مهمی مانند ۰۰۱ امتیاز رسیدند، به آنها مجوز ورود به «سطح بالاتر» دهید. با پیشرفت بیشتر یک دانش‌آموز، جوایز دیگری مانند یک جلسه کار و بازی بیشتر با کامپیوتر یا فرصتی برای کاپیتان کلاس شدن در آن روز اعطا می‌گردد.

۶. اعطای نشان‌های آموزشی به جای امتیاز یا نمره. گاهی اوقات مسئله ملموس و نمادین می‌تواند به مراتب، معنایی بیش از دریافت امتیاز داشته باشد. وقتی دانش‌آموزان به نقاط عطف یا «سطوح» خاصی

چشم اندازی به شماره‌های آتی

در شماره‌های آتی این نشریه نیز به ابعاد دیگری از بازی‌سازی، از جمله معرفی و بررسی پلتفرم‌ها و نرم افزارهای موفق در این حیطه، بیان چالش‌هایی در راه اجرا و اعمال بازی‌سازی، استراتژی‌هایی جهت استفاده موثر از این فناوری در فضای آموزش مجازی (بویژه در ایام همه‌گیری کرونا) و... پرداخته خواهد شد.

نتیجه‌گیری

چنانچه ذکر شد، گسترش روز افزون فناوری اطلاعات و ارتباطات سبب شده است که دانش‌آموزان نسل حاضر زمان زیادی از اوقات خود را در شبکه‌های اجتماعی، پرداختن به بازی‌های رایانه‌ای و سایر سرگرمی‌های مبتنی بر اینترنت و گوشی‌های هوشمند سپری کنند و در نتیجه اداره کلاس‌های درس در مدارس و موسسات آموزشی به روش‌های سنتی پاسخگوی حوصله مندی و سبک زندگی فراگیران نخواهد بود. در این مقاله، بازی‌سازی، به عنوان رویکردی نوین معرفی شد که در شرایط کنونی با شبیه سازی فضای کلاس و مباحث آموزشی به بازی‌های کامپیوتری، به یاری آموزگاران و سیستم آموزشی شتافته تا دانش‌آموزان را فعال و مصمم نسبت به یادگیری حفظ کند و بر مبنای آنچه که نیاز و پسند نسل کنونی است، روند انتقال مفاهیم آموزشی را تسهیل و موثرتر نماید.

آموزش اتیسم: حقیقت یا مجاز

زهرا سادات مهاجری

کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی و فعال اجتماعی
در حوزه اتیسم

با نیازهای ویژه، دارای توانایی های متفاوتی هستند که سیستم آموزشی در برنامه ریزی های کلان، باید با سیاست گذاری صحیح به آن پرداخته و عدم توجه به آن باعث شکاف های عظیم در پیشبرد آموزش خواهد شد. آموزش ویژه برای کودکان با نیازهای ویژه باید به صورت فردی و اختصاصی باشد. اگرچه در سطح کلان برنامه ریزی خواهد شد، اما باید به سطح توانایی و نیازهای فرد توجه کرد. کودکان دارای اتیسم، گروهی از افراد با نیازهای ویژه هستند که با توجه به بهره ی هوشی، گاه در مدارس عادی، گاه در مدارس با نیازهای ویژه و گاه در مدارس اتیسم اگر باشد جای داده شده اند.

اتیسم اختلال عصبی رشدی است که در سه

آموزش، مقوله ای عمومی است و در هر جامعه ای می توان به آن با دیده ی ژرف نگریست. در این راستا توانایی افراد مسئله ای است که باید موشکافانه به آن نگریست و اغماض در این زمینه، مسیر رشد و شکوفایی افراد در نظام آموزشی را به بی راهه خواهد برد.

توانایی کودکان در مقاطع مختلف تحصیلی در تصمیم گیری های آموزشی، نقش اساسی دارد. کودکان در مدارس عادی و کودکان در مدارس

گامی در جهت بهبود شرایط آموزشی آنان می باشد.

در کشورمان آموزش حضوری در مدارس ایتسم با تمام کم و کاستی ها و بدون هیچ شیوه ی نوین و خلاق و تنها با عشق و مهر معلمان به دانش آموزان اجرا می شود و هیچ تلاشی در جهت تغییر آن در سطح کلان صورت نگرفته است؛ ضمن این که با شیوع بیماری کرونا وارد شیوه ی مجازی آموزش نیز شده ایم که خود مشکلی بر مشکلات کودکان ایتسم و همچنین والدین و معلمان آنان افزوده است. سیاست های ناقص آموزشی در گذشته و عدم توجه به محتوای خاص آموزشی ایتسم، امروزه با وجود آموزش مجازی و کلاسهای آنلاین کاملاً مشهود است.

در حقیقت ایتسم آموزشی نداشته که حالا به مجازی تبدیل شود و به عبارت دیگر آموزش ایتسم، رویایی است که به حقیقت نپیوسته، مجازی گردیده است.

سال اول زندگی نمایان می شود. نشانه آن نقص در تعاملات اجتماعی و وجود الگوهای محدود و تکراری در رفتار می باشد و این اختلال مادام العمر است. پس با وجود این شرایط و ویژگی های خاص افراد دارای ایتسم، محتوای آموزشی باید در جهت رفع نیاز های اساسی آنان باشد. در حالیکه هیچ گاه، به نیازهای ویژه ی آنان توجه نشده است. آموزش این کودکان همواره مغفول واقع شده و سیستم آموزشی هیچ الگویی برای آنان ندارد.

هر کدام از این کودکان، دارای مشکلات مخصوص به خود هستند که باید به طور متفکرانه به آن پرداخت و برای آن مشکل، راه حل خاص، در حوزه آموزشی یافت. آموزش افراد با نیازهای ویژه با شیوه های نوین آموزشی، امری است که توجه به آن در تمامی کشورهای پیشرفته جزء اولویت های نظام های آموزشی است. شیوه های نوین آموزشی برای کودکان ایتسم که شیوه های متداول آموزشی برای آنان بی اثر است، بسیار مفید بوده و تولید محتوای آموزشی با روشهای خلاقانه،

مروری بر چالش‌های آموزش مجازی در مقطع دبستان در دوران همه‌گیری کووید ۱۹

نیکو قاضی‌نژاد

کارشناس ارشد مشاوره خانواده دانشگاه تهران

همه‌گیری کووید ۱۹، شرایط ویژه‌ای را در حوزه آموزش و پرورش برای بیش از دو سال تحصیلی به وجود آورده است و تبدیل ناگهانی آموزش حضوری مدارس به آموزش غیرحضوری و آنلاین منجر به مشکلات تحصیلی متعددی شد. سختی تحصیل مجازی و تبعات آن برای دانش‌آموزان امری بسیار مهم است و ضعف در یادگیری دانش، عدم تمرکز کافی در منزل و دوری از حضور در مدرسه در بلندمدت مشکلاتی به همراه داشته داشت. طولانی شدن آموزش مجازی در دوران شیوع کووید ۱۹، موجب عدم تعامل صحیح معلم با دانش‌آموزان و عدم تشخیص مشکلات رفتاری آن‌ها شده است. نتایج مطالعات نشان می‌دهد که شرایط بیماری کووید ۱۹ بر مشکلات رفتاری و عاطفی کودکان و دشواری در مدیریت تعامل بین والدین و فرزندان در عملکرد تحصیلی اثرگذار بوده است، به گونه‌ای که انگیزه دانش‌آموزان به دلیل تغییر مفهوم رقابت کلاسی در فضای آموزشی جدید کاهش یافته است و تمایلی به انجام تکالیف درسی ندارند.

در دانش‌آموزان این مقطع، به صورت عدم توانایی در دوست‌یابی و حفظ دوستی، رفتارهای نامنظم و نامناسب با فضای آموزش، عدم توانایی رعایت نوبت در گفتگو در فضای آموزش مجازی و ... بروز می‌یابد. برای مثال، با توجه به این که دانش‌آموزانی که زمینه اضطراب دارند، در شروع رفتارهای بین فردی گوناگون از قبیل معرفی خود برای مشارکت در بحث و گفتگو یا بازی مشکل داشته و در فضای آموزش مجازی نیز سکوت بیشتری را در کلاس اختیار کرده و مشارکت کمتری در گفتگوهای کلاسی دارند. همچنین بسیار دیده شده است که دانش‌آموزانی که حمایت خانوادگی کمتری دارند، در فضای آموزش مجازی نیز به نسبت کلاس‌های حضوری رغبت و پیگیری کمتری را در انجام تکالیف خود نشان می‌دهند. بنابراین بطور کلی تحمیل آموزش غیر حضوری در ایام قرنطینه به عنوان راهکاری برای مهار ویروس کرونا، مشکلاتی را در حوزه آموزش برای دانش‌آموزان از جمله کاهش انگیزه، اهمال‌کاری،

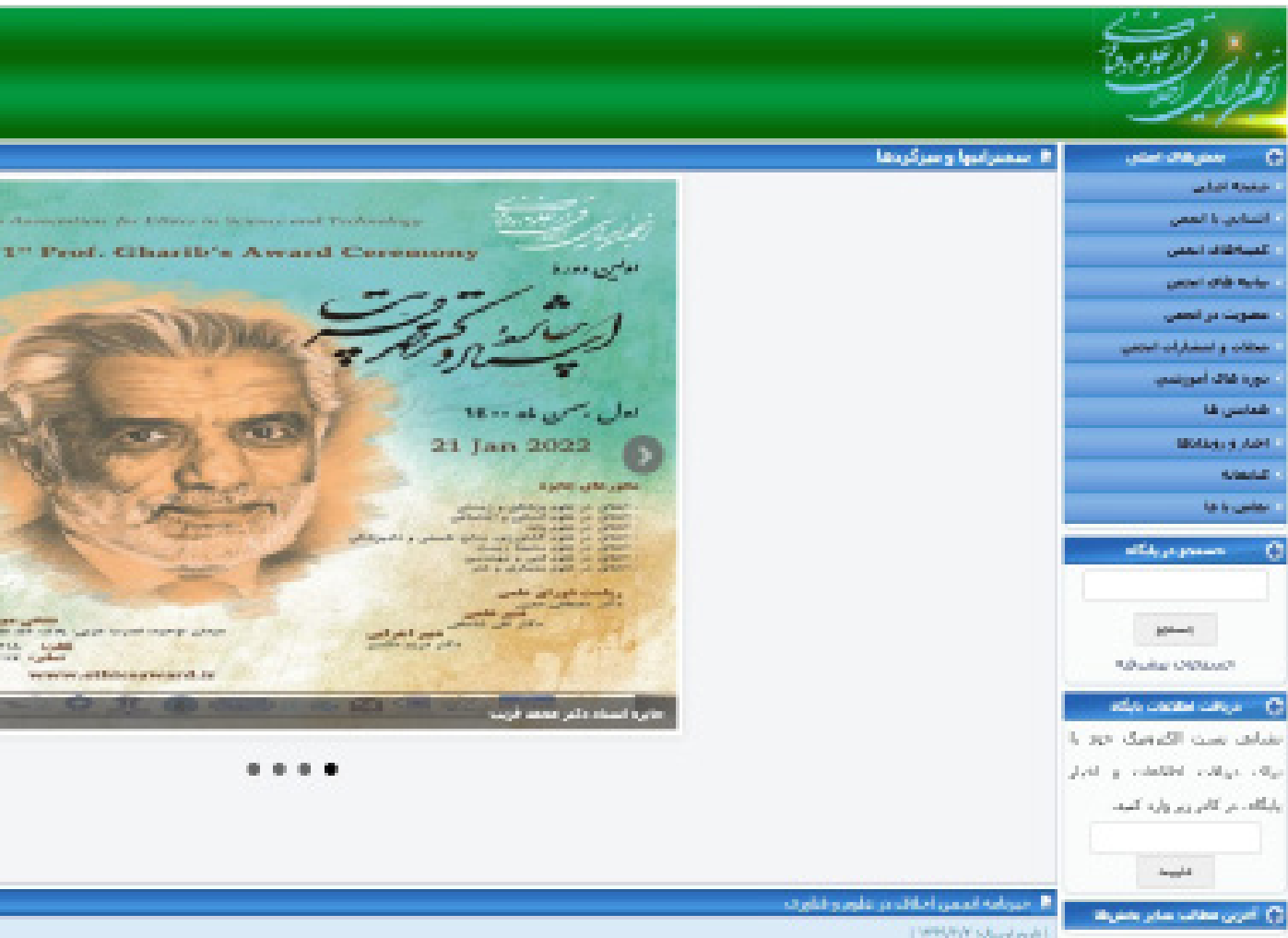
در این راستا مشاهدات حاکی از آن است که دانش‌آموزان مقطع دبستان به سبب این که در سنین کمتری قرار دارند و بسیاری از آنان از اول دبستان تا کنون تجربه حضور مداوم در مدرسه را نداشته‌اند، علاوه بر مشکلات تحصیلی، با چالش‌هایی در حوزه‌های اجتماعی، عاطفی و رفتاری نیز مواجه می‌شوند. در این راستا مشکلات مربوط به مهارت‌های اجتماعی

است، سهم والدین در شناسایی و ارزیابی وضعیت دانش آموز بسیار حائز اهمیت است. همچنین علیرغم تمام محدودیت‌ها، معلمان نیز باید در همین مدت زمان کوتاه تا پایان سال تحصیلی با بهره‌گیری از نقاط قوت و ایجاد انگیزه در فراگیری مهارت‌های درسی اقدامی دوچندان نمایند و شایسته است با آغاز آموزش حضوری، سیستم‌های غربال و تشخیص مشکلات رفتاری و تحصیلی دانش‌آموزان نیز از سوی آموزش و پرورش و مدارس سازماندهی شود تا با تشخیص و ارجاع بهنگام به مشاور، بتوان مداخلات حرفه‌ای و اصولی را برای دانش‌آموزانی که دچار مشکلات تحصیلی، انطباقی و رفتاری هستند، اعمال نمود.

بی‌هدفی، کاهش فعالیت‌ها، عقب ماندگی درسی و مشارکت نکردن در فعالیت‌ها، عدم مدیریت زمان و عدم تسلط کافی دانش‌آموزان به فناوری به همراه داشته است.

حال با بازگشایی مجدد مدارس شاهد هستیم که دانش‌آموزان طی این دو سال و در کلاس‌های مجازی نتوانسته‌اند آنطور که باید مفاهیم پایه را فرا گیرند و خصوصا در مقطع کلیدی دبستان با ضعف در مهارت‌های نوشتاری، املا، دستور زبان و ریاضی مواجه هستند. بدیهی است با تمام محدودیت‌هایی که آموزش مجازی برای دانش‌آموزان ایجاد کرده

معرفی انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری

<https://iranethics.ir/>

است که سرفصل‌هایی چون؛ اخلاق حرفه‌ای، اخلاق در پژوهش، اخلاق در آموزش، اخلاق در زمینه‌های تخصصی، اخلاق در زمینه‌های نوین، اخلاق و جامعه را شامل می‌شود. همچنین انجمن با هدف گسترش ارتباطات و مبادلات فکری، علمی و فرهنگی میان اندیشمندان، صاحب‌نظران، فلاسفه، عالمان دینی و متخصصان حوزه فناوری شروع به فعالیت نمود. بنابراین، رسالت انجمن، اعتلای موازین اخلاقی و معنویت در مجامع و نهادهای مختلف علمی، اجرایی و تخصصی کشور و فرهنگ عمومی جامعه است.

در این راستا انجمن یادشده شامل ۶ کمیته زیر می‌باشد:

موسسه‌ای غیرانتفاعی است که با مجوز معاونت پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در سال ۱۳۸۳ فعالیت خود را آغاز کرد. این انجمن با هدف گسترش و ارتقای اخلاق در علوم و فناوری، توسعه کیفی نیروهای متخصص و بهبود بخشیدن به ارزش‌های اخلاقی در امور آموزش و پژوهش تاسیس شد. از نام انجمن پیداست که به طور ویژه هدف آن توجه به اخلاق در گستره علم و فناوری

کمک به فراهم سازی زمینه های لازم برای اجرای موثر قانون «پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی

- تولید بسته آموزشی اخلاق پژوهش مشتمل بر تالیف و ترجمه کتابها و مقالات مربوط با اخلاق دانشگاهی و پژوهشی و تهیه موردهای واقعی (Case Studies) از نقض اخلاق پژوهش در دانشگاهها و ترویج اخلاق در پژوهش، - تهیه فیلمهای آموزشی و مصاحبه با صاحب نظران و تدوین کدهای اخلاقی لازم الاجرا بوسیله دانشگاهها (موثر در اعتبار و درجه بندی دانشگاهها)

- آموزش بسته آموزشی اخلاق در پژوهش به مدرسان اخلاق در پژوهش و استادان عضو کارگروه های اخلاق در پژوهش در وزارت علوم و موسسات پژوهشی (آموزش عالی) در جهت اجرای موثر قانون «پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی»

- ارتقاء آگاهی و حساسیت اخلاقی عموم استادان و دانشجویان و کادر اداری و مدیریت به وسیله انواع برنامه های ترویجی مانند سمینارها، کارگاه های آموزشی و همایش ها

- ارائه مشاوره های لازم در زمینه اخلاق به مدیران ارشد و دانشگاهها و در موارد لازم به قضات مستقر در وزارتین و یا دیوان عدالت اداری.

کمیته اخلاق حرفه ای، کمیته علمی و پژوهشی، کمیته روابط بین الملل، کمیته انتشارات و ارتباطات، کمیته اجتماعات، کمیته طرح و برنامه.

با توجه به اهمیت اخلاق در ادامه به معرفی کمیته اخلاق می پردازیم:

کمیته اخلاق حرفه ای با محوریت اخلاق دانشگاهی شکل گرفته است و اهداف و برنامه های آن عبارتست از:

- ترویج اخلاق حرفه ای در محیط علمی و دانشگاهی و تثبیت مسئولیت شناسی اخلاقی در دانشگاهیان، اعم از استادان، مدیران، دانشجویان و کارکنان و

ضرورت برگزاری وبینارهای تخصصی توسعه اخلاق آموزش دانشگاهی

شمرده و مصاحبه‌ای در این خصوص با جناب آقای دکتر قهرمانی، عضو هیات علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی و مدیر دفتر توسعه آموزش‌های آزاد معاونت آموزشی دانشگاه شهید بهشتی، انجام و در ادامه ارائه شده است.

حسب این موضوع مهم چندی است که معاونت آموزشی دانشگاه شهید بهشتی به برگزاری وبینارهایی با موضوع اخلاق آموزش اقدام کرده است. در این راستا و با توجه به اهمیت موضوع اخلاق بطور کلی و در نظام دانشگاهی بطور خاص، فرصت را مغتنم

هست که گاهی مورد درخواست واحدهای دانشگاهی است و گاهی به صورت پیشنهاد خود اعضاست و سعی می‌کنیم بخشی از موارد را نیز از سوی دفتر مدیریت توسعه آموزش‌های آزاد مطرح کنیم که این دفتر مانند واحد R&D دانشگاه است که می‌تواند ایده بدهد و در حوزه دانشگاه پژوهی فعال است. در بحث وبینار توسعه اخلاق آموزش، اینجانب ارائه‌ای داشتم در شورای مدیران که ضرورت این مساله (توسعه اخلاق آموزش) را که کمتر بهش پرداخته شده است، مطرح کردم و گفتم که جا برای کار دارد که با استقبال دکتر افضلیان (معاون آموزشی دانشگاه) مواجه شد و گفتند طرحی در

آقای دکتر ضمن تشکر از وقتی که برای این مصاحبه اختصاص دادید، خواهشمند است بفرمائید که: ایده برگزاری این وبینار از کجا نشأت گرفته و ضرورت و هدف آن چیست؟

در معاونت آموزشی دانشگاه، شورایی تحت عنوان شورای مدیران معاونت آموزشی دانشگاه داریم که هر هفته تشکیل می‌شود و شامل حدود ۱۲-۱۳ نفر از مدیران داخلی ستاد معاونت آموزشی دانشگاه به علاوه ۳ نفر از نمایندگان حوزه‌های دانشجویی است. دستور کار هر هفته برمی‌گردد به مسائلی که در آموزش مطرح

در کل بخواهم عرض کنم برخی از سخنرانی‌ها مورد استقبال جدی قرار گرفت که حتی چند روز بعد از برگزاری وینار تماس می‌گرفتند و اطلاع از مفید بودن این برنامه می‌دادند و تشکر می‌نمودند. من فکر می‌کنم که وقتی وینار چهار مرحله‌ای را برگزار می‌کنید و در برنامه‌های دوم و سوم هم بالای صد نفر شرکت می‌کنند، می‌توان گفت استقبال خوبی شده است. به عنوان یکی از دست‌اندرکاران این وینار می‌توانم بگویم که میزان موفقیت ما بالاتر از متوسط بوده است. اما باز هم قابل اصلاح و بهبود است.

شما با توجه به اینکه دست‌اندرکار این برنامه بوده‌اید، وضعیت موجود اخلاق در نظام آموزشی را چگونه ارزیابی می‌کنید و فکر می‌کنید چه چالش‌های اساسی در این حوزه وجود دارد؟

در رابطه با اخلاق در آموزش در خارج از کشور بسیار کار شده و معلمان دارای کدهای اخلاقی هستند. یعنی اینکه یک معلم چکار می‌تواند بکند، چکار باید بکند و چکار نباید بکند، کاملاً مشخص است. معلمی که کار را شروع می‌کند ضمن آنکه آموزش دیده است، تقریباً یک نوع قرارداد روانشناختی نیز با وی تنظیم می‌شود.

اولین وینار تخصصی توسعه اخلاق آموزش دانشگاهی
چهارشنبه ۲۷ بهمن ۱۴۰۰
ساعت ۱۶:۳۰ تا ۲۰:۳۰

اهداف وینار:

- ایجاد حساسیت نظری نسبت به مقوله اخلاق آموزش دانشگاهی
- توسعه ناملات و کنتوهای اخلاقی در باب مسائل آموزش دانشگاهی
- ترویج گفتن اخلاق در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی آموزش دانشگاهی
- گسترش زمینه همکاری و هم‌اندیشی در توسعه اخلاق آموزش دانشگاهی

با حضور و سخنرانی:
آقای دکتر سعادته نصیری قیادری
ریاست دانشگاه شهید بهشتی
و
آقای دکتر علی اکبر افشاریان
معاون آموزش دانشگاه شهید بهشتی

دکتر محمد حسن پروانه‌چی
نگاهی سیستماتیک به اخلاق در آموزش

دکتر محبوه عارفی
مفروضات آموزش عالی در برنو اخلاق

دکتر برنسی رشایی زاده
چالش‌های اخلاقی آموزش مجازی و راه کارهای مواجهه با آن‌ها

دکتر مهدی شافقی
دلات‌های اندیشه عدالت برای طراحی نظام اخلاق آموزش

شرکت برای عموم آزاد است
شماره ۱۳-۲۹۹۸۰۱۳ جهت ثبت نام اعضای هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی.
لینک وینار در محیط Adobe Connect
<http://194.225.24.96/education-development>

گواهنامه
با اعتبار دانش افزایی
د.ا.ه.، اعضاء، هیات علمی

این زمینه برای اجرا تدوین گردد. بر این اساس طرحی با هماهنگی دفتر امور هیئت علمی دانشگاه، ارائه شد. این دفتر در زیر مجموعه حوزه ریاست دانشگاه قرار دارد و دوره‌های مهارت افزایی اعضای هیات علمی را برگزار می‌کند که برای اساتید امتیازاتی دارد، بویژه برای اساتید جوان و ارتقای شغلی و گرفتن مرتبه‌های علمی. پیشنهاد شد وینارهای توسعه اخلاق آموزش دانشگاهی نیز از این امتیازها برخوردار باشد که مورد تصویب قرار گرفت و در نتیجه وارد فرآیند اجرا شد. البته لازم بذکر تست که با توجه به لزوم فاصله زمانی کافی بین وینارها قرار شد هر ماه یکبار برگزار گردد.

بر این اساس اولین وینار در بهمن ماه، دومی در اسفند ۱۴۰۰ و سومی در ۱۳ فروردین ماه سال جاری برگزار شد. آخرین مورد این مجموعه وینار نیز ۲۸ اردیبهشت ماه برگزار شد. تلاش شده است که این وینارها با توجه به محدودیت زمانی سخنرانان محترم و مشغله کاری آنان در عنوان‌های تخصصی مناسب و متنوع از حوزه‌های مختلف مطرح شود.

چه مخاطبانی برای این وینارها تعریف شده است؟

در طرح اولیه ۴ دسته مخاطب مدنظر قرار داشت و شرکت آنان در وینار رایگان و آزاد است: ۱- اعضای هیئت علمی ۲- دانشجویان ۳- مدیران آموزش ۴- مدیران ستادی. طبیعتاً دو دسته اصلی‌تر اساتید و دانشجویان هستند اما بخش‌های دیگر شامل: کارشناسان آموزش، مدیران و کارکنان دانشگاه هم بسیار مهم هستند. با این وجود در عمل و به دلیل همکاری دفتر امور اعضای هیئت علمی و لحاظ شدن این وینار در برنامه توسعه حرفه‌ای اساتید، بخش مهم مخاطبان ما را اساتید تشکیل دادند. به عبارت دیگر محدودیتی برای حضور وجود ندارد و تعدادی از دانشجویان و کارمندان دانشگاه نیز شرکت می‌کنند اما مخاطبان عمده ما اعضای هیئت علمی دانشگاه هستند و به سخنران‌ها هم یادآور شدیم که مخاطبان اصلی آنها هستند و با این رویکرد سخنان خود را تنظیم نمایند.

به نظرتان استقبال از این برنامه چگونه بوده است؟

از نظر کمیت استقبال خوبی از وینار شده است و اگر

معاونت آموزشی دانشگاه شهید بهشتی
برگزاری می کند:

سومین وبینار تخصصی
توسعه اخلاق آموزش دانشگاهی

چهارشنبه ۳۱ فروردین ۱۴۰۱
ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۹:۴۵

سخنرانان:
دکتر احمد شعبانی

دکتر محمد روشن | دکتر اسماعیل جعفری | دکتر محسن حاجی زین العابدینی

عنوان برنامه:	سخنران	ساعت
قرابت قرآن و سرود دانشگاه		۱۶:۳۰-۱۶:۳۵
گزارش برگزاری دومین وبینار و اعلام برنامه	مجرى برنامه	۱۶:۳۵-۱۶:۴۰
خوش آمد گویی	آقای دکتر علی اکبر افضلیان	۱۶:۴۰-۱۶:۴۵
اخلاقی آموزش و یا اخلاق در آموزش	آقای دکتر احمد شعبانی	۱۶:۴۵-۱۷:۳۰
نقش استاد در توسعه اخلاقی آموزش و یادگیری	آقای دکتر سید محسن سادات کیایی	۱۷:۳۰-۱۷:۵۵
نقش اخلاق در آموزش و ترویج کتابخوانی	آقای دکتر محسن حاجی زین العابدینی	۱۷:۵۵-۱۸:۳۰
نحوه رزسه اعضای هیات علمی از اخلاق در آموزش مجازی	آقای دکتر اسماعیل جعفری	۱۸:۳۰-۱۹:۰۵
اخلاق و حقوق موضوعه در خصوص مالکیت فکری آموزش دانشگاهی	آقای دکتر محمد روشن	۱۹:۰۵-۱۹:۴۰
اعلام اختتام وبینار	مجرى	

شرکت برای عموم آزاد است
شماره های ۲۹۹۰۸۰۲ و ۲۹۹۰۸۰۳ جهت ثبت نام اعضای هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی
آن دسته از اعضای که قبلاً برای شرکت در هر چهار وبینار ثبت نام کرده اند نیازی به ثبت نام مجدد ندارند.
لینک وبینار در محیط Adobe Connect
<http://194.225.24.96/education-development>

کوهاننامه
با امتیاز دانش افزایی
اعضاء هیات علمی

معاونت آموزشی دانشگاه شهید بهشتی
برگزاری می کند:

دومین وبینار تخصصی
توسعه اخلاق آموزش دانشگاهی

چهارشنبه ۱۸ اسفند ۱۴۰۰
ساعت ۱۶:۳۰ تا ۲۰:۳۰

سخنرانان:
دکتر احمد خانی | دکتر مهدی شقایق | دکتر علیرضا سالماکار | دکتر محمود ابوالقاسمی | دکتر علیرضا اسنانی

برنامه و سخنران

عنوان برنامه:	سخنران	ساعت
قرابت قرآن و سرود دانشگاه		۱۶:۳۰-۱۶:۳۵
گزارش برگزاری اولین وبینار و اعلام برنامه	مجرى برنامه	۱۶:۳۵-۱۶:۴۰
خوش آمد گویی	آقای دکتر علی اکبر افضلیان	۱۶:۴۰-۱۶:۴۵
ادب درس	آقای دکتر احمد خانی	۱۶:۴۵-۱۷:۳۰
دولت های اندیشه عدالت برای طراس نظام اخلاقی آموزش	آقای دکتر مهدی شقایق	۱۷:۳۰-۱۸:۱۵
اخلاق آموزش در آینده برآمده های تحصیلی دانشجویان	آقای دکتر علیرضا سالماکار	۱۸:۱۵-۱۹:۰۰
اخلاق آموزش از منظر مدیریت گروه آموزشی	آقای دکتر محمود ابوالقاسمی	۱۹:۰۰-۱۹:۴۵
اخلاق آموزش دانشگاهی در ارتباطات شبکه های اجتماعی	آقای دکتر علیرضا اسنانی	۱۹:۴۵-۲۰:۳۰
اعلام اختتام وبینار	مجرى	

شرکت برای عموم آزاد است
شماره های ۲۹۹۰۸۰۲ و ۲۹۹۰۸۰۳ جهت ثبت نام اعضای هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی
آن دسته از اعضای که قبلاً برای شرکت در هر چهار وبینار ثبت نام کرده اند نیازی به ثبت نام مجدد ندارند.
لینک وبینار در محیط Adobe Connect
<http://194.225.24.96/education-development>

کوهاننامه
با امتیاز دانش افزایی
اعضاء هیات علمی

صورت بگیرد، در نمره دادن‌ها، در تکالیف و بطور کلی اگر این را در نظر بگیریم که دانشگاه آخرین سنگر تمدن است، باید از دانشگاه انتظار داشته باشیم که هم بتواند اخلاقی عمل کند و هم اخلاق را آموزش و ترویج دهد و نسلی اخلاق گرا و فضیلت گرا تربیت کند و باید در این زمینه بیشتر تلاش کنیم.

به عنوان آخرین سوال پیشنهاد شما برای رفع چالش های موجود در

حوزه اخلاق در نظام دانشگاهی چیست؟ آیا وزارت متبوع باید اقدام نماید؟ انجمنی تخصصی تشکیل شود یا اینکه خود دانشگاه ها مستقیماً وارد عمل شوند؟

اول اینکه دانشگاه یک زیرسیستم از سیستم بزرگ جامعه است. یعنی اگر در محیط اجتماعی بی اخلاقی زیاد باشد، در مناسبات بی اخلاقی زیاد باشد، نمی توان دانشگاه را یک تافته جدا بافته در نظر گرفت. به هر حال ما همه در جامعه زندگی می کنیم. پس

دانشگاه آخرین سنگر تمدن است، باید از دانشگاه انتظار داشته باشیم که هم بتواند اخلاقی عمل کند و هم اخلاق را آموزش و ترویج دهد و نسلی اخلاق گرا تربیت کند.

در سال ۱۳۹۹ منشور اخلاق آموزش توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تدوین و ابلاغ شد و ما نیز آن را به عنوان دستور کار شورا مورد توجه قرار دادیم. البته در این منشور کلیات بحث مطرح شده و متأسفانه کدهای اخلاقی تعریف نشده است. در مورد این که این منشور چه مقدار رعایت می شود؟ نیز باید بگویم که

معیاری وجود ندارد که بتوانیم اندازه گیری کنیم و اگر بخواهیم مفهوم کلی اخلاق آموزش را نگاه کنیم، خب خوشبختانه

هیئت علمی ما در تدریس و آموزش خوب عمل می کنند و شاید بتوانم بگویم حدود ۶۰ یا ۷۰ درصد رعایت می شود. اما کم توجهی ها به مسائل اخلاقی هم هست، یعنی هنوز دانشجوی ما از اینکه مطالب درسی به اندازه کافی تازه و کاربردی نیست و در ارزشیابی ها میان محتوای سوالات و آنچه که تدریس شده تناسب وجود ندارد، گله دارد. این ها مواردی است که اخلاق آموزش را زیر سوال می برد. اگر این ها را در نظر بگیریم، گاهی هم ممکن است سهواً بی عدالتی هایی

است. اگر رفتاری واقعاً اخلاقی نیست یا به اندازه کافی اخلاقی نیست، سیستم دانشگاه باید حساس باشد نباید فقط آموزش دهیم و ارزیابی کنیم و نتایج را مکتوب کنیم و تمام. اگر می‌خواهیم موثر عمل کنیم باید سیستم آموزشی در مقابل رفتارهای غیر اخلاقی که ممکن است دلایل مختلفی داشته باشد و البته با توجه به دلیل آن، واکنش نشان دهد.

به عبارت دیگر در سیستم جبران خدمت‌ها باید نسبت به کنش‌های اساتید، کارکنان و دانشجویان واکنش سریع، روشن و مناسب ارائه شود. سیستم مدیریت منابع انسانی دانشگاه بایستی نسبت به مسائل اخلاقی هوشیار باشد و گیرنده‌های حساس وجود داشته باشد. در جنبه پاداش و تشویق نیز می‌توان کارکنان نمونه را در نشریه، خبرنامه و غیره معرفی کرد و مصادیق واقعی رفتارهای اخلاقی را ارائه نمود.

در پایان هم باید این نکته را متذکر شوم و تاکید نمایم که اخلاق یک امر درونی است و باید در مقاطع پایین‌تر آموزشی و در نهاد خانواده پایه‌گذاری شده باشد.

دانشگاه به عنوان یک زیرسیستم در ارتباط با سیستم پیرامون خود در حال فعالیت است و اگر بخواهیم یک تغییر محسوس و قابل اهمیتی در این حوزه اتفاق بیفتد، طبیعتاً نیازمند چند لایه اقدام است. یک لایه بالادستی که همان وزارتخانه است و ابلاغ منشور اخلاق آموزش، کار خوبی بود که توسط متخصصین همین حوزه هم انجام شد. اما غیر از وزارتخانه که می‌توانیم بگوییم سند بالادستی تهیه می‌کند، آنچه که باید در اخلاق اتفاق بیفتد و نهادینه شود، این است که فرهنگ اخلاق مداری باید در قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌ها رخنه پیدا می‌کند. یعنی اگر ما از هیئت علمی می‌خواهیم که مقاله بنویسد تا ارتقا پیدا کند، باید یک سازوکاری برای رعایت اصول اخلاقی دیده شود. البته منظور بنده این نیست که بخواهیم اخلاق را آیین‌نامه‌ای کنیم. منظورم این است که اخلاق بطور واقعی و عملی باید در آیین‌نامه‌ها و مقررات جلوه پیدا کند و نیز در ارزش‌گذاری‌ها، فرهنگ سازمانی و نهایتاً در رفتارهای عینی و عملی کلاس درس و در هر نوع ارتباطی که وجود دارد، اصول اخلاقی یادآوری و تقویت شود.

بحث دیگر هم آموزش است. هر زمان در خصوص موضوعی، آموزش ارائه شده است و ضرورت و مدل‌ها و جنبه‌های فنی آن مطرح گردیده، تاثیرگذار بوده است. به عبارت دیگر آموزش نه تنها برای ایجاد جنبه‌های مهارتی مهم است بلکه در ایجاد فرهنگ هم نقش بسزایی دارد. وقتی برگزاری دوره‌های اخلاق در فرآیند مهارت‌افزایی هیئت علمی مورد توجه قرار می‌گیرد، اهمیت آن دو چندان احساس می‌شود و نشان دهنده تاکید بر این موضوع است. همچنین می‌توان در قالب پایان‌نامه‌های دانشجویان نیز موضوعات این حوزه را مورد توجه قرار داد و از نتایج آن در عمل بهره جست. به عنوان مثال پایان‌نامه کارشناسی ارشد یکی از دانشجویان اینجانب میزان رعایت اخلاق حرفه‌ای در کارشناسان آموزشی دانشگاه شهید بهشتی بود که وقتی نتایج آن در شورای دانشگاه مطرح شد، مورد استقبال مدیران آموزشی قرار گرفت.

نکته دیگر این است که عملکردهای افراد باید به پاداش و تنبیه منجر شود البته تنبیه به معنی هوشیار سازی مدنظر

معاونت آموزشی دانشگاه شهید بهشتی
برگزاری کنه

چهارمین وبینار تخصصی
توسعه اخلاق آموزش دانشگاهی

چهارشنبه ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۱
ساعت ۱۶:۳۰ تا ۲۰:۳۰

سخنرانان:

دکتر زهرا کویا
دکتر احمد شعبانی
دکتر محمد قهرمانی
دکتر مجتبی قاسمی
دکتر آزاده عسگری

عنوان برنامه:	سخنران	موضوع
فرآیند قرآن و سوره دانشگاه		۱۶:۳۰ - ۱۶:۴۵
گزارش برگزاری دومین وبینار و اعلام برنامه	مجری برنامه	۱۶:۴۵ - ۱۶:۶۰
خوش آمدگویی	آقای دکتر علی آبر افشاریان	۱۶:۶۰ - ۱۶:۶۵
اخلاق آموزشی و یا اخلاق در آموزش	آقای دکتر احمد شعبانی	۱۶:۶۵ - ۱۷:۴۰
ارائه ها:	سخنران	موضوع
تاثیر همه گیری کووید-۱۹ بر آموزش در دانشگاه و ضرورت باز تعریف سرفاز خاتم دکتر زهرا کویا		۱۷:۴۰ - ۱۸:۱۵
اخلاق در سنجش و اندازه گیری آموزش های دانشگاهی	دکتر محمد قهرمانی	۱۸:۱۵ - ۱۹:۰۰
کندهای اخلاق حرفه ای در مدیریت آموزش دانشگاهی	سرفاز خاتم دکتر آزاده عسگری	۱۹:۰۰ - ۱۹:۴۵
مطالعه تطبیقی نظام های اخلاق آموزشی در دانشگاه های برتر جهان	آقای دکتر مجتبی قاسمی	۱۹:۴۵ - ۲۰:۳۰
اعلام اختتام وبینار	مجمع هیأتی و پاداش	

شکر برای عموم آزاد است
شماره های ۲۹۹۰۸۰۲ و ۲۹۹۰۸۱۳ جهت ثبت نام اعضای هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی (آن دسته از اعضای که قبلاً برای حرکت در هر چهار وبینار ثبت نام کرده اند نیازی به ثبت نام مجدد ندارند).
لینک وبینار در محیط Adobe Connect
<http://194.225.24.96/education-development>

کواهینامه
با امتیاز دانش افزایی
اعضای هیأت علمی

تربیت اجتماعی دانشجویان در زمینه یادگیری الکترونیکی

مبینا پیروی

کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی

روند تغییر جامعه‌پذیری به شکل‌گیری نوع جدیدی از افراد کمک می‌کند که آماده برقراری ارتباط و انجام موفقیت آمیز فعالیت‌های آموزشی و حرفه‌ای در شرایط الکترونیکی هستند (الشچانوا و همکاران، ۲۰۱۸؛ ششلو و همکاران، ۲۰۱۸) و غیرقابل پیش بینی بودن محیط اجتماعی جدید، شرایطی را برای توسعه تفکر منعطف و سازگار ایجاد می‌کند (کیسلوا و همکاران، ۲۰۱۹). با این حال، فرآیند آموزشی در قالب شرایط الکترونیکی باید کنترل شود، زیرا جریان آزاد رویدادها باعث خطر

مقدمه

شکل‌گیری شخصیتی می‌شود که آمادگی سازگاری با محیط فرهنگی-اجتماعی و سازماندهی مستقل فرآیند بهبود حرفه‌ای و شخصی را ندارد (تساراپکینا و همکاران، ۲۰۲۱).

تربیت اجتماعی مدرن خود به خود اتفاق نمی‌افتد و توسط جامعه ایجاد می‌شود و فعالیتی هدفمند برای تشکیل یک شخصیت و انسان متخصص شایسته است که مسائل را در شرایط بی-ثباتی و عدم اطمینان و با استفاده از ابزار الکترونیکی حل می‌کند (ایوانوا و کوروستلو، ۲۰۱۹). این فرآیند دو طرفه است که از یک سو، توسط دولت سازماندهی می‌شود و زیرساخت‌های آن را تعریف می‌کند، از سوی دیگر توسط افراد به صورت گروهی و فردی اجرایی می‌گردد. از جمله وظایف تربیت اجتماعی، عبارت است از: کمک فردی و جمعی برای اجتماعی شدن در یک فضای خاص (گونچاروف و همکاران، ۲۰۲۱) و کمک به دانشجو

دگرگونی فرهنگی- اجتماعی جامعه الکترونیکی، تغییر در فرآیند اجتماعی شدن افراد را بالفعل می‌کند. سیستم‌های الکترونیکی-بصری بر اساس تعامل هستند و نیاز به سازماندهی ارتباطات و تعامل هنگام ایجاد یک فرآیند آموزشی در آنها به شدت احساس می‌شود که به اجتماعی شدن موفق دانشجویان و در نتیجه شکل‌گیری موفق یک انسان شایسته و متخصص در آینده کمک می‌کند. با این حال، فناوری اطلاعات جهانی و اجرای فرآیند آموزش از راه دور، نیاز به ایجاد شرایط برای تربیت اجتماعی از طریق ابزارهای فنی را به فعلیت می‌رساند (پلشاکوف، ۲۰۱۴). وظایف اولیه مؤسسات آموزشی حرفه‌ای در زمینه آموزش الکترونیکی، جلوگیری از محدودیت حوزه ادراک و شکل‌گیری درک روشنی از مرزهای واقعیت مجازی توسط فرد و همچنین معانی و قوانین رفتار اجتماعی است.

در تصمیم‌گیری مستقل.

چارچوب نظری

فرآیند آموزشی مدرن مبتنی بر چند طبقه‌بندی از یادگیری الکترونیکی است که عبارتند از: مجازی‌سازی فضای آموزشی، فضای مجازی و آموزش الکترونیکی. یکی از جنبه‌های مهم مجازی‌سازی، ایجاد یک فضای اجتماعی جایگزین است که به واسطه معرفی راه‌حل‌های کامپیوتری نوآورانه، آموزش الکترونیکی در حال توسعه است و شامل فرآیند آموزشی با استفاده از رایانه‌های شخصی، تلفن‌های هوشمند، شبیه‌سازهای واقعیت مجازی و سایر دستگاه‌های دیجیتال است. فضای مجازی به شما امکان می‌دهد تا فعالیت‌های دانشجویان را ترکیب کنید که شامل فعالیت‌های تحلیلی، تأملی، سازمانی، پژوهشی است و امکان تعامل اجتماعی در فرآیند آموزش حرفه‌ای را فراهم می‌کند (شملوا و همکاران، ۲۰۲۰؛ ژلتوکینا و همکاران، ۲۰۲۱).

تربیت اجتماعی شامل سازگاری با محیط آموزشی است و سازگاری اجتماعی در معنای وسیع به صورت توانایی فرد برای سازگاری با محیط اجتماعی پیرامونش یا ادغام تدریجی او در جامعه آشکار می‌شود (اکوازا و همکاران، ۲۰۱۹). در نتیجه، خودآگاهی و رفتار ایفای نقش شکل می‌گیرد که به نوبه خود به شکل‌گیری ارتباطات کافی با افراد پیرامون او کمک می‌کند و پیش‌نیاز فعالیت مولد فعال است. سازگاری، مهم‌ترین عاملی است که میزان درگیری دانشجویان را در فرآیند آموزشی تعیین می‌کند (پتروویچوا و همکاران، ۲۰۱۹). تحلیل رویکردهای مربوط به سازگاری، بسیاری از تعاریف آن را آشکار کرده است. اکثریت پژوهشگران، جوهر آن را اولاً سازگاری افراد با شرایط مختلف و ثانیاً تأثیر و تعامل دائمی فرد با محیط، تعریف می‌کنند (مازانیک و همکاران، ۲۰۲۰). همچنین تربیت اجتماعی فرآیندی است با هدف جذب ارزش‌ها، دیدگاه‌ها و ایده‌های مهم اجتماعی توسط دانشجویان و همچنین شکل‌گیری رفتارهایی است که تعامل فعال را در یک محیط اجتماعی ترویج می‌کند. در این راستا تربیت اجتماعی و یادگیری الکترونیکی ارتباط

نزدیکی با یکدیگر دارند (ناگوویتسین و همکاران، ۲۰۲۰). استفاده روزافزون از فناوری‌های از راه دور، نیاز به بازسازی فرآیند آموزشی را آشکار کرده است (پینکووتسکایا و همکاران، ۲۰۲۰) و مفهوم اجتماعی شدن مجازی، بیش از ده سال پیش توسط دانشمندان معرفی شد (دمیدوف و همکاران، ۲۰۲۰). نرخ رشد ابزارهای الکترونیکی در فرآیند آموزشی از آن زمان به طور قابل توجهی بیشتر شده و سهم استفاده از آن‌ها به طور قابل توجهی افزایش یافته است (واگانووا و همکاران، ۲۰۲۰). از این رو اجتماعی شدن مجازی، به عنوان فرآیند تغییرات کیفی در ساختار خودآگاهی فرد که به دلیل تأثیر فناوری‌های الکترونیکی رخ می‌دهد، تعریف می‌شود (خاریتونوو و همکاران، ۲۰۱۹).

از جمله اصولی که تربیت اجتماعی در محیط الکترونیکی مبتنی بر آن است، عبارتند از:

- اصل انسان‌سازی (تشکیل فضای آموزشی بر اساس روابط بین مدرس و دانشجو، جهت‌گیری برای هماهنگی علایق آن‌ها و همکاری بین آن‌ها)؛

- اصل دموکراتیک‌سازی (دستیابی به باز بودن یک مؤسسه آموزشی برای تعامل میان مدیریت، مدرسان و دانشجویان)؛

- اصل انطباق فرهنگی (فرآیند آموزشی مطابق با فرهنگ مدرن) (واگانووا و همکاران، ۲۰۲۰).

همچنین تربیت اجتماعی وظایف زیر را انجام می‌دهد:

- انطباقی (انطباق دانشجو با محیط بر اساس ویژگی‌های فردی او) (افرنکو و همکاران، ۲۰۲۰)؛

- توانبخشی (بازیابی توانایی‌های دانشجو و تشویق او به پیشرفت شخصی و حرفه‌ای بیشتر)؛

- پیش‌گیرانه (اجرای اقدامات پیش‌گیرانه به منظور جلوگیری از ورود دانشجو به محیط اجتماعی منفی).

روش شناسی

تربیت اجتماعی کمک می‌کند، یادداشت کنند و نتیجه آن در جدول زیر نشان داده شده است.

در این راستا اکثر پاسخ‌های دانشجویان نیز نشان دهنده پویایی مثبت اجرای فرآیند آموزشی در شرایط الکترونیکی است و درجه بالایی از استقلال در نقش دانشجو، فرصت ایجاد تعامل مؤثر در حل بسیاری از وظایف آموزشی را به آن‌ها می‌دهد و به آنها اجازه می‌دهد تا با درک روشنی از مرزهای دنیای مجازی وارد تعامل از راه دور شوند.

بنابراین ایجاد تربیت اجتماعی در چارچوب آموزش الکترونیکی یک فرآیند ساختاریافته و کنترل شده است که به دانشجویان اجازه می‌دهد تا در آینده هم به عنوان عضو فعال جامعه و هم به عنوان متخصصی که آماده ایجاد پیوندهای ارتباطی مؤثر با استفاده از فناوری‌های الکترونیکی هستند، تبدیل شوند.

منبع:

Ivanov, V. A., Tsarapkina, J. M., Zheltukhina, M. R., Nechay, Y. P., & Urakova, F. K. (2022). Social education of students in the conditions of electronic learning. *Amazonia Investiga*, 11(49), 175-181.

در این مقاله تحلیلی از روند تربیت اجتماعی دانشجویان در دوره زمانی ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۱ ارائه شده است. از یک روش قیاسی برای ارزیابی رشد شخصیت افراد مورد پژوهش در چارچوب فرصت‌های آموزشی با استفاده از فناوری‌های دیجیتال و با در نظر گرفتن ویژگی‌های اجتماعی-فرهنگی، شخصی و فردی آن‌ها استفاده شده است. ۴۵۰ دانشجو در این مطالعه شرکت کردند و نظرسنجی الکترونیکی در بین دانشجویان انجام شد.

بحث و نتیجه گیری

تجزیه و تحلیل فرآیند تربیت اجتماعی به ما امکان می‌دهد توجه داشته باشیم که بیشترین اثربخشی آن از طریق نقش مشاوره‌ای مدرس و خودسازماندهی دانشجویان به دست می‌آید. در مقایسه با سال ۲۰۱۷، جهش اصلی روی آوردن به فرآیند آموزش الکترونیکی در سال ۲۰۲۰ و به دلیل همه‌گیری کووید-۱۹ رخ داده است و روند استفاده از فناوری‌های الکترونیکی، اطلاعاتی و ارتباطی همچنان به سرعت در حال افزایش است. بنابراین استراتژی جدید فعالیت در فضای مجازی به شکل‌گیری نوع خاصی از جامعه‌پذیری - اجتماعی شدن مجازی کمک کرد که نتیجه تحول ایده‌های یادگیری الکترونیکی شد.

در این پژوهش از دانشجویان خواسته شد تا عناصری را که توسعه آنها از طریق فناوری اطلاعات و ارتباطات به

جدول ۱: نتایج نظرسنجی دانشجویان در خصوص تأثیر آموزش الکترونیکی بر تربیت اجتماعی

عناصر	درصدها
مسئولیت‌پذیری	٪۷۰
انگیزه	٪۶۸
ابتکار عمل	٪۶۵
توانایی برای خودسازی حرفه‌ای و شخصی	٪۷۱
تمایل به همکاری و کار گروهی مؤثر	٪۸۰
حل خلاقانه مسئله	٪۸۵
استقلال	٪۹۰

طراحی الگوی بین‌المللی سازی نظام آموزش عالی با تاکید بر پژوهش‌های دانشگاهی

ابراهیم طاهری نم‌هیل

کارشناس ارشد آموزش و بهسازی منابع انسانی

مقدمه

شامل شود (سلاجقه، فرج‌اللهی، موسی‌پور و سرمدی، ۱۳۹۶). نایت (۲۰۰۴) بین‌المللی‌سازی آموزش عالی را به معنای فرآیند تلفیق و در هم تنیده کردن کارکردهای آموزشی، پژوهشی و خدماتی موسسات آموزش عالی بیان می‌کند. دوویت (۲۰۰۲) نیز بین‌المللی شدن را مفهوم فرآیند تلفیق بعد بین‌المللی، میان فرهنگی و یا جهانی در اهداف، نقشه‌ها و ارائه آموزش دانشگاهی می‌داند. بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها می‌تواند در شکل‌های مختلفی (از جمله: انعقاد تفاهم‌نامه‌های مشترک جذب دانشجو با سایر کشورها، تبادل استاد، دانشجو و پژوهشگر، برگزاری دوره‌های تحصیلی مشترک و انجام تحقیقات دوجانبه و چندجانبه و سایر موارد) صورت گیرد (ستوده فر، پارسا، شاهی و فرهادی‌راد، ۱۳۹۸).

بین‌المللی‌سازی آموزش عالی

در دوره معاصر، راسکه (۲۰۰۳) دانشگاه‌ها را «دانشگاه‌های پست مدرن» و دیگران «دانشگاه جهانی» می‌نامند که با تغییرات و تحولات شگرفی روبرو شده است (موسوی و همکاران، ۱۳۹۷). بنابراین، دانشگاه امروز ناگزیر باید همواره عهده‌دار ایفا و اجرای نقش «محلی» یا «جهانی» باشد. اگرچه فرآیندهای جهانی شدن به شکل گرفتن «اجتماع علمی جهانی» منجر می‌شود؛ اما به این معنی نیست که «نظام آموزش عالی» ملی تضعیف یا از بین برود. بلکه شواهد تجربی حکایت از آن دارد که رشد فرآیندهای جهانی شدن، به دلیل اهمیت بیشتر نقش علم در توسعه ملی جوامع است. این امر سبب گسترده‌تر شدن علم و دانشگاه به صورت ملی و محلی می‌گردد و در عین حال روابط درونی بین دانشگاه‌ها نیز گسترش می‌یابد و از نظر جهانی نیز دانشگاه‌ها به هم مرتبط می‌شوند.

بنابراین بین‌المللی‌سازی آموزش عالی و گسترش همکاری‌های بین‌المللی، باعث رشد اجتماعی دانشگاهیان می‌شود، زیرا تجربه اجتماعی و دانش دانشجویان و منابع انسانی از ملت‌ها و فرهنگ‌های متفاوت افزایش می‌یابد و باعث نوعی جهش در فرایند ارتقاء آنها از نظر یادگیری و نوآوری

دانشگاه‌ها یکی از مهم‌ترین اجزای آموزش و از مهمترین عوامل شکل‌دهی جهان آینده تلقی می‌شوند. به دلیل تحولات بی‌شماری که امروزه آموزش عالی را تحت تأثیر قرار داده؛ اهداف، برنامه‌ها و اقدامات دانشگاه‌ها بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است. مروری بر تحولات آموزش عالی از ظهور اولین دانشگاه در قرن سیزدهم تا امروز نشان می‌دهد که آموزش عالی همواره نهادی پویا و متغیر بوده و همگام با تحولات و ساختارهای اجتماعی، فرهنگی و معرفتی تغییر کرده است (جونز و همکاران، ۲۰۲۱). از جمله تغییراتی که در دو دهه اخیر توجه محققان را به خود جلب کرده، بین‌المللی کردن آموزش عالی است (آلتباخ و دیوایت، ۲۰۲۰). آموزش عالی نیز به طور کلی مانند هر کسب و کار دیگری در حال حرکت به سوی بین‌المللی شدن در چند سال گذشته بوده است و دانشگاه‌ها در سراسر جهان سعی می‌کنند از مزایای این پدیده بهره‌مند شوند.

تعریف بین‌المللی شدن

برای واژه بین‌المللی شدن، تعاریف متعددی ذکر شده است. جیانگ (۲۰۰۳) بر این عقیده است که عامل کلیدی در این واژه، ادراک (مفهومی) بین ملت‌ها و هویت‌های فرهنگی است. نلی (۲۰۰۷) معتقد است که بین‌المللی شدن، شناسه جهانی شدن نیست، بلکه هم یک محصول و هم عامل جهانی شدن است. هیتور (۲۰۱۵) معتقد است که تعریف بین‌المللی شدن باید هرگونه تلاش پایدار که هدفش پاسخگو ساختن آموزش عالی به الزامات و چالش‌های مرتبط با جهانی شدن جوامع، اقتصاد و بازار کار است را نیز

از صاحب‌نظران آموزش عالی بر این باور هستند که بین‌المللی‌شدن پژوهش‌های آموزش عالی رکن اساسی در دستیابی به توسعه پایدار در جامعه بشری است (صنیع اجلال، ۱۴۰۰).

نتیجه‌گیری

از آنجا که بین‌المللی‌شدن از حاشیه به هسته اصلی سازمان راه یافته است و با پی بردن به اهمیت و مزایای آن توسط مؤسسات آموزش عالی این موضوع تبدیل به دغدغه اصلی دانشگاه‌ها شده است و مؤسسات آموزش عالی باید برای انجام موفقیت‌آمیز امور در محیطی که به سرعت به سمت جهانی شدن پیش می‌رود، به تعهد برای بین‌المللی‌شدن سرعت بخشند و تلاش‌های خود را برای ادغام بعد بین‌المللی در سازمان‌های آموزشی ادامه دهند (کائو، جیانگ و بای، ۲۰۱۴). بنابراین دانشگاه‌ها مانند سایر سازمان‌ها در محیط جهانی تنها با تعهد به بین‌المللی‌کردن عناصر گوناگون خود می‌توانند مزیت رقابتی خود را تداوم بخشیده و شاخص‌های کمی و کیفی مرتبط با کارکردهای خود را بهبود بخشند.

بین‌المللی‌سازی دانشگاه که آن را می‌توان تعهد علمی دانشگاه به تزریق دیدگاه‌های علمی بین‌المللی در فرایندهای آموزشی، پژوهشی و دیگر وظایف نظام آموزش عالی تعریف کرد، در حقیقت روح ارزش‌های نهادی دانشگاه را تشکیل می‌دهد. بر این اساس بین‌المللی‌سازی نظام آموزش عالی یک ضرورت نهادی و نه یک امکان مطلوب به حساب می‌آید. بین‌المللی‌سازی نه تنها بر همه جنبه‌های حیات دانشگاهی بلکه بر معیار روابط و مشارکت‌های خارجی آن تأثیرگذار است.

با نگاهی به کشورهای مختلف مشاهده می‌شود که این کشورها در حوزه پژوهش برای آینده سرمایه‌گذاری می‌کنند و اکنون زمان آن رسیده که دانشگاه‌های ایران نیز ضرورت‌های قرن ۲۱ را که به قرن نوآوری شهرت دارد، درک کنند. بر این اساس فعالیت‌های زیر در راستای بین‌المللی‌سازی آموزش عالی در کشور با تأکید بر پژوهش توصیه می‌گردد:

می‌شود. بین‌المللی‌سازی آموزش عالی شامل: تسهیم فعالیت‌های علمی، گسترش و ترویج نوآوری و درک متقابل فرهنگ‌های مختلف برای بهبود زندگی بشریت است که این موضوع بدون تعاملات ملی و بین‌المللی، فعالیت‌های مشترک و یادگیری از جهانیان غیرممکن است (ولی مقدم و همکاران، ۱۳۹۹).

تاکید بر پژوهش در بین‌المللی‌کردن آموزش عالی

طی دو دهه گذشته، بودجه پژوهش‌های دانشگاهی (تحقیق و توسعه) به طور مداوم در سراسر جهان و در سراسر علوم افزایش یافته است و همچنین پیشرفت در فناوری اطلاعات، به دانشمندان امکان دسترسی آسان به انتشارات و برقراری ارتباط موثرتر از طریق ایمیل، کنفرانس ویدئویی و اسناد قابل اشتراک آنلاین را داده است. با این حال، این امر نشان دهنده تقویت شبکه‌های علمی خود-سازماندهی شده جهانی است (چو و چاینگ، ۲۰۲۰). میزان بودجه‌ای که کشورها در حوزه پژوهش هزینه می‌کنند به یکی از شاخص‌های اعتباربخشی عملکرد کشورها تبدیل شده است. مطابق آمار یونسکو در سال ۲۰۲۰ میلادی، مجموع هزینه‌های جهانی سرمایه‌گذاری شده در حوزه پژوهش، حدود هزار و هفتصد میلیارد دلار آمریکا برآورد شده و از این میان بیش از ۸۰ درصد سهم جهانی پژوهش مختص ۱۰ کشور است (یونسکو، ۲۰۲۰). در طی چند دهه اخیر ایران نیز از لحاظ کمیت پژوهش‌ها، رشدی چشمگیر و بسیار بیشتر از رشد میانگین جهانی را تجربه نموده، به طوریکه در سال ۲۰۱۱ بیش از ۴۷ برابر سال ۱۹۹۶ تولید علم داشته است (احسانی، اعظمی، نجفی و سهیلی، ۱۳۹۵).

بنیاد علمی اروپا (۲۰۱۲) در گزارشی پیرامون بررسی شاخص‌های ارزیابی فرایند بین‌المللی‌شدن مؤسسات آموزش عالی، اهمیت و ابعاد متفاوت نقش پژوهش در بین‌المللی‌سازی را نیز آشکار کرده است. با توجه به اهمیت موضوع، گروه آینده‌نگاری خدمات پژوهشی پارلمان اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۹ اعلام کرد، همکاری‌های پژوهشی بین‌المللی، هسته اصلی نظام‌های علمی و آموزش عالی است. حتی برخی

- تأسیس یا تقویت مراکز تحقیقی با تمرکز بین المللی؛
- ادغام مسائل و چشم اندازهای بین المللی در مراکز تحقیقاتی و برنامه‌های موجود؛
- داشتن رویکرد تطبیقی به ویژه با تأکید بر استفاده از پژوهش؛
- انتشار نتایج تحقیقات و به اشتراک گذاری دانش از طریق شبکه‌ها و سیستم‌های ارتباطی بین المللی (مانند پایگاه داده‌های انتشارات، کنفرانس‌ها، هم‌اندیشی‌ها، کارگاه‌ها و ...)
- تحرک بین‌المللی فردی محققان؛
- افزایش فرصت‌های مطالعاتی بین‌المللی برای اعضای هیئت علمی؛
- تأکید بر آموزش‌های پژوهش محور به دانشجویان تحصیلات تکمیلی؛
- تأکید بر تحقیقاتی که ذاتا موضوعاتی بین‌المللی هستند (مانند مسائل زیست محیطی منطقه‌ای و جهانی، روابط بین‌الملل، کسب و کار بین‌المللی و قانون بین‌المللی (صنیع اجلال، ۱۴۰۰).

تأسیس شبکه‌ها و انجمن‌های پژوهشگران؛

منابع

- احسانی، وحید، اعظمی، موسی، نجفی، سید محمد باقر، سهیلی، فرامرزی (۱۳۹۶). قابلیت اثرگذاری پژوهش‌های فراینده ایران بر توسعه کشور. پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات. ۳۳ (۱)، ۲۵-۵۲.
- ستوده فر، سلیمه، پارسا، عبدالله، شاهی، سکینه، فرهادی راد، حمید (۱۳۹۸). الگوپردازی بین المللی سازی دانشگاه‌ها با تأکید بر حکمرانی چند سطحی: رویکرد کیفی. پژوهش در آموزش علوم پزشکی. ۱۱ (۴)، ۴۵-۵۵.
- سلاجقه، آرزیتا، فرج‌اللهی، مهران، موسی پور، نعمت‌الله، سرمدی، محمدرضا (۱۳۹۶). تبیین و اعتبار سنجی مؤلفه‌ها و شاخص‌های بین‌المللی سازی دانشکده‌های مجازی. دوماهنامه علمی-پژوهشی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی. ۱۰ (۶)، ۵۴۱-۵۲۶.
- صنیع اجلال، مریم. (۱۴۰۰). بین‌المللی‌سازی مؤسسات پژوهشی در ایران: بررسی روندها و چشم‌انداز. راهبرد اجتماعی فرهنگی، ۱۰ (۱)، ۹۹-۱۲۶.
- موسوی، میرمحمد، عزیزی، محمد، بدیع‌زاده، علی، رزقی شیرسوار، هادی (۱۳۹۷). شناسایی مولفه‌های بین‌المللی‌سازی آموزش عالی (مورد مطالعه: صنعت آموزش خدمات پزشکی). مدیریت بهداشت و درمان، ۹ (۴)، ۷-۱۸.
- ولی مقدم زنجانی، سحر، دمیرچیلی، فریبا، ذوالقدر، مالک (۱۳۹۹). نقش اعضای هیأت علمی در بین‌المللی‌سازی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور از دیدگاه خبرگان آموزش عالی کشور. مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی یزد، ۱۵ (۱)، ۳-۱۴.
- Altbach, P., H. de Wit. (2020). "Rethinking the Relevance of International Branch Campuses." *International Higher Education* 101 (Spring): 14-16.
- Cao, Y., Li, X., Jiang, A., Bai, K. (2014). Motivators and Outcomes of Faculty Actions towards International Students: Under the Influence of Internationalization. *International Journal of Higher Education*. 3. 10.5430/ijhe.v3n4p49.
- Chou, Chuing & Ching, Gregory. (2015). Cross-Straitization of Higher Education: Voices of the Mainland Chinese Students Studying in Taiwan. *International Journal of Information and Education Technology*. 5. 89-94. 10.7763/IJ-ET.2015.V5.482.
- Jones, E., Leask, B., Brandenburg, U., & de Wit, H. (2021). Global Social Responsibility and the Internationalisation of Higher Education for Society. *Journal of Studies in International Education*, 25(4), 330-347.
- UNESCO. (2020). *Global spending on R&D. FRANCE: Unesco*.

- به رسمیت شناختن ارزش خرد جمعی که از رویه‌های مجموعه متنوعی از اعضا جمع‌آوری می‌شود، و توانایی آن‌ها برای رسیدگی به چالش‌های ساختارهای آموزشی و اجتماعی که در آن فعالیت می‌کنند.
- اعتقاد به اولویت آزادی دانشگاهی و یکپارچگی نهادی و تعهد به این ایده که تضمین کیفیت و کیفیت در درجه اول بر عهده خود مؤسسات آموزش عالی است.
- درک اساسی از اهمیت کار مشارکتی - بین اعضا با مؤسسات آموزش عالی، سازمان‌های دولتی منطقه‌ای، بین‌المللی و غیر دولتی و همچنین بخش تجاری - به منظور ارائه پشتیبانی، راهنمایی، اطلاعات و حمایت از اعضا برای تضمین کیفیت.
- تسهیل ارتباط بین نهادهای تضمین کیفیت و شبکه‌های پشتیبانی نهادهای تضمین کیفیت.
- کمک به اعضا برای تعیین استانداردهای مؤسساتی که در فراسوی مرزهای ملی فعالیت می‌کنند و تسهیل شناخت بین‌المللی صلاحیت‌ها با اطلاعات بهتر.
- کمک به توسعه و استفاده از طرح‌های انتقال و حفظ اعتبار برای افزایش تحرک دانشجویان بین مؤسسات (در داخل و خارج از مرزهای ملی).
- هشیاری اعضا نسبت به اقدامات و سازمان‌های تضمین کیفیت نامناسب.
- سازماندهی بررسی عملکرد اعضا در صورت درخواست.

خدمات

شبکه بین‌المللی نهادهای تضمین کیفیت در آموزش عالی، خدمات بسیاری را به اعضا ارائه می‌دهد، از جمله انتشار مجله، بولتن، ارائه یک سرویس جستجو، یک پایگاه داده رویه مطلوب، سرمایه‌گذاری برای پروژه‌ها و صلاحیت حرفه‌ای در حوزه تضمین کیفیت. همچنین حداقل سالانه کنفرانس‌ها و نشست‌هایی را برگزار می‌نماید.

رویدادهای اخیر

سیزدهمین کنفرانس دوسالانه شبکه با موضوع تضمین کیفیت پایدار: بهینه‌سازی هم‌افزایی بین هوش مصنوعی و انسانی در ۶ الی ۹ ژوئن ۲۰۲۲ (۱۶ الی ۱۹ خردادماه ۱۴۰۱) در مکزیکوسیتی برگزار خواهد شد.

اهداف

- ایجاد، جمع‌آوری و انتشار اطلاعات در مورد تئوری و عمل جاری و در حال توسعه در ارزیابی، بهبود و حفظ کیفیت در آموزش عالی.
- انجام یا سفارش تحقیق در زمینه‌های مرتبط با کیفیت در آموزش عالی.
- بیان دیدگاه‌های جمعی اعضای خود در مورد موضوعات مرتبط با کیفیت در آموزش عالی از طریق تماس با نهادهای بین‌المللی و از طریق دیگر.
- ترویج تئوری و عملی بهبود کیفیت در آموزش عالی.
- ارائه مشاوره و تخصص برای کمک به آژانس‌های تضمین کیفیت موجود و نوظهور.

ABOUT US ▾ MEMBERS ▾ PARTNERS ▾ EVENTS ▾ GGP ALIGNMENT ▾ FUNDING SCHEME ▾ MPL CENTER ▾ SERVICES ▾ CONTACT

 13th Biennial Forum
Sustainable Quality Assurance:
Optimizing Synergies between Artificial and Human Intelligence

معرفی مشاهیر علوم تربیتی

فردریش فروبل: پدر آموزش پیش دبستانی و موسس اولین مهدکودک

«فردریش ویلهلم آگوست فروبل»، بیست و یکم آوریل سال ۱۷۸۲، در منطقه‌ی روستایی تورینگن آلمان زاده شد. پدرش کشیش کلیسای «لوتری» بود. دوران کودکی او با نامادری بسیار سخت‌گیر، نامهربان و متعصب گذشت. همه این ویژگی‌ها دست‌به‌دست هم داد تا کودکی سخت و غمناکی برای پایه‌گذار «باغچه‌ی کودکان» رخ بدهد.

فروبل در نوجوانی به دستیاری یک جنگلبان درآمد اما این کار را رها کرد و به دانشگاه رفت و به آموختن علم کشاورزی پرداخت، اما به زودی تحصیل را رها کرد و آموزگار یک مدرسه راهنمایی در فرانکفورت شد و کم‌کم با اندیشه‌های پستالوزی درباره آموزش آشنایی پیدا کرد. پستالوزی نیز یکی از نظریه پردازان و کوشندگان آموزش کودکان بود که در زمان خود شهرت زیادی را به جهت نوآوری‌هایی که در تعلیم و تربیت اطفال انجام داده بود، کسب کرد. فروبل نیز به مانند استادش بر این باور بود که نه تنها کودکان باید از نظر جسمانی در امنیت باشند، بلکه امنیت روانی و عاطفی نیز برای یادگیری کودکان بسیار مهم است.

از سال ۱۹۳۶، فروبل به آلمان بازگشت و به طور مشخص به آموزش کودکان پیش دبستانی و تولید اسباب بازی پرداخت. در سال ۱۸۳۷، فروبل یک موسسه پرستاری، بازی و شادی برای خردسالان برپا کرد. واژه مهدکودک یا (Kindergarten) در زبان آلمانی، را فروبل در سال ۱۸۴۰ برای موسسه بازی و شادی اش برگزید. معنی این واژه باغ کودکان است. او می‌خواست تا کودکان آزادانه در محیطی دلپذیر بازی کنند، چون بازی و فعالیت و آشنایی با طبیعت را ابزاری برای رشد توانایی‌های کودکان می‌دانست. فروبل با وارد کردن مفهوم فعالیت آزاد و بازی در روش آموزشی‌اش تلاش کرد زندگی واقعی را در

آموزش شبیه‌سازی کند و دنیای کودکی را به بزرگ‌ترها بشناساند.

فروبل در سال ۱۸۵۲ یک کالج تربیت معلم در لندن پایه‌گذاری کرد تا روش آموزشی خود را در آنجا ترویج کند. وی در سال ۱۸۵۲ درگذشت، اما شاگردان و پیروانش روش آموزشی او را ادامه دادند و مهدکودک‌های بسیاری در گوشه و کنار جهان راه اندازی شد. در سال ۱۹۰۸ و ۱۹۱۱ نیز پرورش مربی مهدکودک در قانون آلمان به رسمیت شناخته شد.

از طرف دیگر رویکرد فروبل به آموزش کودکان، مبتنی بر موجودیت مستقل و خاص دوران کودکی است؛ او به کودکان به عنوان بزرگسالان کوچک نگاه نمی‌کرد. فروبل کودکان را دارای روحيات، قابلیت‌ها و نیازهای خاصی می‌دانست که باید به فراخور آنها، آموزشی متناسب و منطبق با نیاز کودکان طراحی نمود. از آثار منتشر شده فروبل می‌توان به آموزش انسان، ویژگی‌های آموزش انسان و آموزش خانواده‌ها اشاره کرد.

فهرستی از همایش‌های حوزه علوم تربیتی و آموزش در سال ۱۴۰۱ (تا کنون)

- اولین همایش ملی تولید محتوای الکترونیکی برای علوم و ریاضی در دوره دبستان و پیش از دبستان، شهریور ۱۴۰۱
- هجدهمین کنفرانس آموزش ریاضی ایران، شهریور ۱۴۰۱
- دومین همایش ملی اخلاق آموزش و پژوهش در فضای مجازی، مهر ۱۴۰۱
- سومین کنفرانس بین‌المللی آموزش و پرورش تطبیقی، مهر ۱۴۰۱
- اولین کنفرانس ملی یادگیری و آموزش زبان پیشرفته با فناوری: دستاوردها و چالش‌ها در بحبوحه همه‌گیری COVID ۱۹، آبان ۱۴۰۱
- شانزدهمین کنفرانس ارزیابی و تضمین کیفیت در نظام‌های دانشگاهی، آبان ۱۴۰۱
- اولین همایش بین‌المللی و چهاردهمین همایش ملی آموزش، اسفند ۱۴۰۱
- اولین کنفرانس ارزیابی علم: خط‌مشی‌های علم، فناوری و نوآوری اثربخش، اردیبهشت ۱۴۰۲

جنسیت و هم از منظر موقعیت جغرافیایی، توزیع مناسب نشده‌اند. هنوز با مناطقی مواجهیم که تورم نیروی انسانی داشته و در عوض منطقه‌ای دیگر با کمبود روبه‌روست.

چالش‌های آموزش و پرورش

۱-۲- نیروی انسانی موجود به دلیل استخدام‌های بی‌رویه در سال‌های اخیر که استخدام آموزشیاران نهضت سواد آموزی، مربیان پیش دبستانی، نیروهای شرکتی و ... صورت پذیرفته، طوری است که حدود ۵۰ درصد نیروهای موجود تربیت معلم را ندیده‌اند. بر این اساس معلمان دو نقیصه جدی دارند: اول انگیزه و دوم توانمندی.

هنر مدیریت آموزش و پرورش این است که اولویت‌ها را تشخیص دهد و به آنها پردازد. در این نوشتار سعی شده ضمن بیان چالش‌های اصلی آموزش و پرورش برنامه‌های پیشنهادی ارائه شود. لازم است ابتدا ذکر شود که در آموزش و پرورش با دو مشکل اصلی مواجهیم:

۱-۳- انحصار دانشگاه فرهنگیان در تربیت نیروی انسانی امر درستی نیست زیرا تمام شعبات دانشگاه فرهنگیان حداکثر ظرفیت پذیرش ۱۷۰۰۰ دانشجو در سال را داشته و با توجه نیاز آپ مشکل را بطور کامل حل نمی‌کند، تنوع در روش‌های تامین نیروی انسانی و استفاده از ظرفیت دانشگاه‌های دولتی در کنار استفاده از پتانسیل دانشگاه فرهنگیان و شهید رجایی با هدایت این دو دانشگاه می‌تواند کمبود نیروی انسانی را تامین کند.

هنر مدیریت آموزش و پرورش این است اولویت‌ها را تشخیص دهد و به آنها پردازد.

۱- کوچک انگاری آموزش و پرورش

۲- در اولویت نبودن آموزش و پرورش.

تجربه ۴ دهه اخیر نشان می‌دهد که آموزش و پرورش کشور تاکنون در اولویت هیچ یک از دولت‌ها نبوده است. همچنین از دید مدیران ارشد و سازمان‌های ذی‌مدخل، آموزش و پرورش کوچک انگاشته می‌شود. شاید به این تصور که دستگاه تعلیم و تربیت با کودکان و نوجوانان سر و کار دارد، اداره آن نیز از دید مدیران و مسئولینی که بودجه کشور را توزیع می‌کنند، ساده دیده می‌شود.

۱-۴- انگیزه (معیشت، منزلت و هویت) معلم موضوع مهمی است که باید حاصل گردد. معلم بی انگیزه قادر به اثرگذاری و نفوذ در دانش‌آموزان نبوده و فرایند یادگیری با نقصان مواجه است.

چالش‌ها و مشکلات زیر بنایی آموزش و پرورش

۲- بودجه: در این ۴۰ سال اخیر، همه ساله ۲۵ تا ۳۰ درصد بودجه کسری داریم و سهم آپ از جی‌دی‌پی در کشور ما ۳٫۲ درصد در حالی که میانگین جهانی حدود ۴ است.

۱. نیروی انسانی: در آموزش و پرورش ایران حدود ۱ میلیون نیروی رسمی حضور دارد، که بالاترین پرسنل را در بین دستگاه‌های جمهوری اسلامی به خود اختصاص داده است. معلم رکن اصلی تعلیم و تربیت است و کلید کیفیت آموزشی در دستان معلمان است.

۳- فضا و تجهیزات: بیش از ۲۰ درصد فضای آموزشی کشور غیر ایمن است. از نظر تجهیزات هم مدارس با مشکلات زیادی مواجهند و اکثر مدارس از داشتن وسایل آموزشی و آزمایشگاه محرومند.

۱-۱- عدم توزیع صحیح نیروی انسانی: نیروی انسانی مناطق آپ هم به لحاظ رشته یا دوره، هم به لحاظ

عادی و نمونه، هیات امنایی و شاهد متفاوت بوده و فاصله طبقاتی زیادی به چشم می‌خورد.

۹- تمرکز و رسمیت: در وزارت آ.پ هم تمرکز و هم رسمیت بسیار بالاست. تمرکز زیاد، خلاقیت کارکنان را کاهش داده و ایستگاه‌های فرایند تولید را طولانی می‌کند. در سال‌های اخیر تمرکززدایی مورد توجه قرار گرفته ولی عملاً کاری صورت نگرفته است.

پیشنادهایی برای ۱۰ سال آینده آموزش و پرورش

با توجه به چالش‌های ذکر شده برنامه‌های زیر توصیه می‌شود:

- ۱- تدوین لایحه جامع نیروی انسانی
- ۲- طراحی و اجرای مدل تامین و تربیت نیروی انسانی
- ۳- افزایش بودجه
- ۴- اصلاح الگوی اداره سازمان آ.پ
- ۵- بهبود فضا و تجهیزات
- ۶- اتخاذ تدابیر برای پسا کرونا
- ۷- تهیه نقشه راه برای ادامه اجرای سند تحول بنیادین
- ۸- مدیریت فضای مجازی
- ۹- افزایش عدالت اجتماعی با جلب مشارکت ان‌جی‌اوها و نهادهای غیر دولتی
- ۱۰- طراحی مدلی برای اداره مدرسه تحت عنوان مدرسه محوری
- ۱۱- ارتقاء مدیریت آموزشگاهی.

برگرفته از نوشته: دکتر علی اصغر فانی

۲۷ آبان ۱۴۰۰

۴- مشکلات ناشی از کرونا: از اسفند ۹۸ با شیوع ویروس کرونا عملاً مدارس تعطیل شد و از طریق مجازی آموزش ادامه پیدا کرد. در بهترین حالت، آموزش‌های مجازی ۶۰ درصد نسبت به آموزش حضوری موثر است. این امر نارسائی‌های زیادی را به بار آورده است که به تعدادی از آن‌ها اشاره می‌شود: ترک تحصیل تعداد قابل توجهی از دانش آموزان، ضعف بنیه علمی دانش آموزان. ضعف تربیتی، چاقی، ناراحتی گردن و ستون فقرات از عوارض نگاه کردن به صفحه موبایل یا تبلت رو به افزایش است.

۵- اجرای زود هنگام، ناقص و سلیقه‌ای سند تحول: سند تحول آموزش و پرورش از سال ۱۳۸۳ با عنوان سند ملی آ.پ با هدف موظف کردن سایر دستگاه‌ها به همکاری با آ.پ کلید خورد و در طول مدت قریب به ۸ سال به سند تحول بنیادین آموزش و پرورش تبدیل و به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید. با تغییر وزراء سیاست‌ها و برنامه‌ها دچار تغییر شده و با سلیقه‌های مختلف اقدامات متفاوتی صورت گرفته است.

۶- فضای مجازی: امروزه گوشی هوشمند و تبلت و لپ‌تاپ در اختیار دانش آموزان بعنوان ابزار آموزشی قرار دارد. عدم نظارت اولیاء و مدرسه و عدم هدایت بچه‌ها در استفاده از فضاهای مجازی، مشکلات اخلاقی فراوانی را برای نظام تعلیم و تربیت ایجاد کرده است.

۷- معضلات اخلاقی و اجتماعی: مدرسه محل تجمع دانش آموزان بوده و بنحوی نمود جامعه است. مشکلات اخلاقی، اعتیاد و ... معضلاتی است که در مدارس دیده می‌شود.

۸- نبود عدالت آموزشی: با ۱۴ شاخص ۷۲، منطقه آموزشی کشور امتیازدهی شد و ۱۱۰ منطقه محروم بدست آمده است. این محرومیت، آموزشی است نه معیشتی. درصد تحت پوشش دانش آموزان، گذر تحصیلی از مقاطع آموزشی و کیفیت آموزشی مناطق محروم در بین مدارس دولتی و غیردولتی، مدارس

نظام آموزش عالی ایران در یک نگاه

نظام آموزش عالی و تحقیقات به عنوان پیشران توسعه و پیشرفت در حوزه‌های مختلف، نقش و تأثیر ویژه‌ای در توسعه پایدار دارد. با در نظر گرفتن اهمیت این موضوع و با توجه به گسترش کمی قابل توجه آموزش عالی در دهه‌های گذشته و همچنین در نظر گرفتن شرایط کشور از ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ... اولویت‌های شناسایی شده برای توجه به این بخش عبارتند از:

۱. انسجام بخشی ساختار سیاست گذاری
۲. تبدیل علم به ثروت و قدرت به خصوص از طریق حمایت از پژوهش‌های کاربردی و تقاضامحور،
۳. ارتقای کیفیت آموزش عالی از طریق تقویت نظارت و ارزیابی نظام دانشگاهی و خروجی‌های آن، فراهم نمودن بستر اجرای آمایش آموزش عالی

و بازنگری رشته‌های تحصیلی مبتنی بر نیازها،
 ۴. بسط عدالت آموزشی از طریق بهینه‌سازی سهمیه‌های متنوع و متعدد در کنکور و حذف بومی‌گزینی،
 ۵. توجه به دانشجو و نیازهای این قشر، از طریق توجه به رفاه دانشجویی، مسائل فرهنگی دانشجو، اصلاح آیین‌نامه‌های آموزشی و تحصیلی و مهارت‌آموزی.

وضعیت موجود نظام آموزش عالی و تحقیقات

در این بخش گزارش آماری از وضعیت موجود آموزش عالی ایران ارائه می‌شود:

جدول وضعیت دانشگاه‌های تحت پوشش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

نوع دانشگاه	تعداد واحد	تعداد اعضای هیئت علمی	تعداد دانشجو
سراسری	۱۴۱	۲۶ هزار و ۸۶۷ نفر	۶۷۹ هزار و ۷۰۸ نفر
پیام نور	۵۲۸	۳ هزار و ۷۹۶ نفر	۴۰۹ هزار و ۱۴ نفر
علمی کاربردی	۷۵۳	۳ هزار و ۶۹ نفر	۲۲۴ هزار و ۹۱۰ نفر
دانشگاه فنی و حرفه‌ای	۱۷۳	۵۳۹ نفر	۱۸۴ هزار و ۸۱۶ نفر
دانشگاه فرهنگیان	۹۹	۸۰۴ نفر	۶۷ هزار و ۵۵۹ نفر
جمع	۱۶۹۴	۳۵ هزار و ۷۵ نفر	یک میلیون و ۵۶۶ هزار و ۷ نفر

جدول وضعیت دانشگاه‌های تحت پوشش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

نوع دانشگاه	تعداد واحد	تعداد اعضای هیئت علمی	تعداد دانشجو
دانشگاه علوم پزشکی	۶۸	۱۸ هزار و ۹۳۸ نفر	۲۱۰ هزار و ۵۵۵ نفر

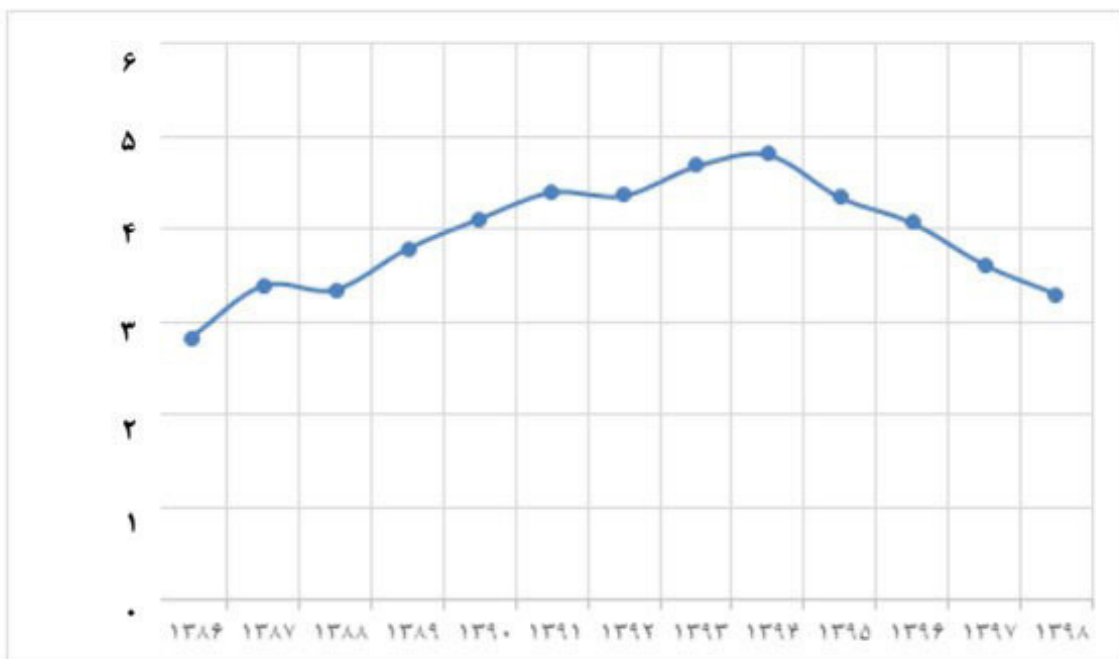
جدول وضعیت دستگاه‌های غیردولتی (دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه‌های غیردولتی غیرانتفاعی)

نوع دانشگاه	تعداد واحد	تعداد اعضای هیئت علمی	تعداد دانشجو
دانشگاه آزاد اسلامی	۴۸۲	۳۲ هزار و ۲۰۹ نفر	یک میلیون و ۱۲۲ هزار و ۴۴۱ نفر
دانشگاه‌های غیرانتفاعی	۲۶۹	۲ هزار و ۹۴۰ نفر	۲۶۱ هزار و ۶۶۸ نفر
جمع	۷۵۱	۳۵ هزار و ۱۴۹ نفر	یک میلیون و ۳۸۴ هزار و ۱۰۹ نفر

در نمودار زیر روند تغییرات جمعیت دانشجویی کشور از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۸ قابل مشاهده است. این روند نشان دهنده افزایش جمعیت دانشجویی تا سال ۱۳۹۴ و شروع روند کاهشی آن از این سال است.

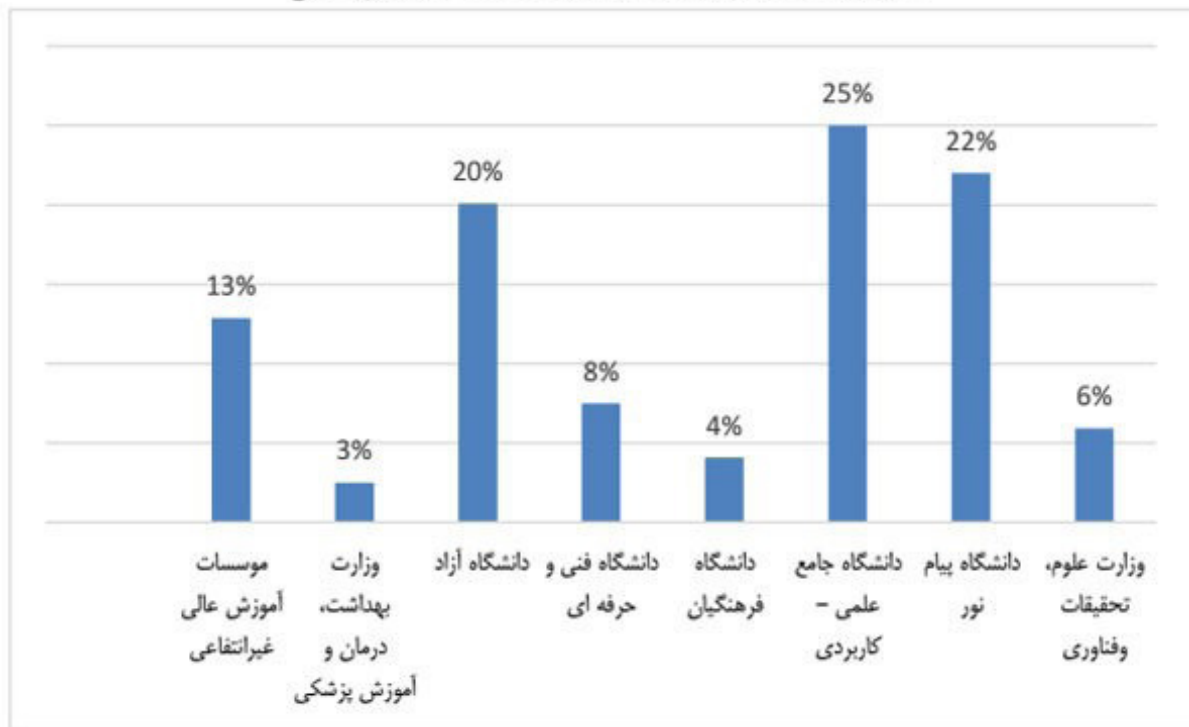
نمودار ۱. روند تغییرات جمعیت دانشجویی از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۸

(ستون تعداد به میلیون نفر است)

همچنین سهم هریک از زیرنظام‌های دانشگاهی (تعداد دانشگاه‌های هر زیرنظام در نظام آموزش عالی کشور) در نمودار شماره ۲ ارائه شده است که آمارها گویای کشور است.

نمودار ۲. سهم زیرنظام‌های مختلف آموزش عالی

چالش‌های آموزش عالی در ایران

یکی از الزامات غیرقابل انکار برای دستیابی به اولویت‌های اساسی در برنامه‌ریزی برای نظام آموزش عالی، بررسی وضعیت موجود و آگاهی از چالش‌هایی است که این نظام را با اختلال‌هایی مواجه ساخته‌اند. این چالش‌ها از تحلیل اسناد بالادستی و مصاحبه با خبرگان علمی و اجرایی بدست آمده است.

ردیف	چالش اصلی	چالش فرعی
۱	ضعف در انسجام نظام حکمرانی و سیاستگذاری آموزش عالی	<ul style="list-style-type: none"> - تعدد نهادهای تصمیم‌گیر و سیاستگذار در ساختار نظام آموزش عالی کشور - مشخص نبودن نظام تعاملی و نبود هماهنگی میان نهادها در ساختار نظام آموزش عالی کشور - مشخص نبودن حدود مدیریت و مرزبندی وظایف و مأموریت‌ها و وظایف نهادها - منشأ شکل‌گیری متفاوت نهادها و دستگاه‌ها - وجود قوانین و اساسنامه‌های ناهماهنگ
۲	مأموریت‌گرا و نیاز محور نبودن پژوهش‌های دانشگاهی	<ul style="list-style-type: none"> - نبود نظام نیازسنجی پژوهش در کشور - نبود نهادهای واسط برای برقراری ارتباط میان دانشگاه‌ها و بازار و صنعت - اعمال بودجه‌ریزی سرانه محور و مبتنی نبودن بر بودجه‌ریزی عملیاتی - وجود بودجه‌های دولتی و در نتیجه رغبت کم دانشگاه‌ها جهت افزایش درآمدهای اختصاصی - اجرایی نشدن سند آمایش آموزش عالی
۳	متناسب نبودن آموزش‌های دانشگاهی با نیازهای بازار کار	<ul style="list-style-type: none"> - کم‌توجهی به بازنگری و به‌روزرسانی رشته‌های دانشگاهی و سرفصل‌های آموزشی متناسب با نیاز جامعه و بازار کار و تحولات فناوران - کم‌توجهی به آموزش‌های مهارتی و کارآفرینی - اجرایی نشدن سند آمایش آموزش عالی
۴	ناکارآمدی نظام سنجش و پذیرش	<ul style="list-style-type: none"> - مشکلات و مسائل مربوط به سهمیه‌های کنکور - ناعادلانه بودن کنکور - نامناسب بودن مدت زمان و دفعات برگزاری کنکور - ناکارآمدی روش سنجش (حافظه محوری و تست محوری) - بازنگری نشدن برخی از سیاست‌ها و ضوابط تعیین‌کننده در پذیرش دانشجو نظیر بومی‌گزینی - پذیرش بی‌ضابطه دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی بدون توجه به نیازها و مسائل کشور
۵	کم‌توجهی به توسعه و تقویت رشته‌های علوم پایه	<ul style="list-style-type: none"> - مهیا نبودن شرایط اشتغال برای دانشجویان و فارغ‌التحصیلان رشته‌های علوم پایه - مشخص نبودن برنامه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای حمایت و توسعه علوم پایه در کشور - دانش بر نبودن اقتصاد کشور و ضعف در استفاده از نتایج تحقیقات بنیادین
۶	ضعف ارزیابی و نظارت در نظام آموزش عالی	<ul style="list-style-type: none"> - مشخص نبودن نهاد ملی متولی ارزیابی در نظام آموزش عالی کشور - مبتنی نبودن تصمیمات و سیاست‌ها بر ارزیابی‌ها و نتایج حاصل از آنها - نبود نهاد ارزیابی و تضمین کیفیت در نظام آموزش عالی کشور - تعریف شده نبودن دقیق فرایند ارزیابی و نظارت در نظام آموزش عالی کشور

<p>- شناخته شده نبودن نیازها و اولویتهای کشور در حوزه علوم انسانی به صورت کاملاً دقیق و مشخص برای جامعه دانشگاهی</p> <p>- ارتباط ضعیف دانشگاه با جامعه و در نتیجه عدم شناخت دقیق از نیازهای اجتماعی و انسانی</p> <p>- مشخص نبودن الگوی تولید علم در حوزه علوم انسانی بر مبنای علوم اسلامی</p>	<p>ارتقا نیافتن تولید علم در علوم انسانی براساس مبانی اسلامی و نیازهای بومی</p>	<p>۷</p>
<p>- مشکلات تأسیس و راهاندازی شرکت‌های دانش بنیان</p> <p>- دانش بنیان و دانش بر نبودن اقتصاد، صنایع و بازار کشور</p> <p>- نامتناسب بودن سطوح عرضه و تقاضای دانش آموختگان با نیازهای کشور</p>	<p>بیکاری فارغ التحصیلان دانشگاهی</p>	<p>۸</p>
<p>- سازوکار نامناسب تعریف پژوهش‌ها (پایان نامه‌ها و رساله‌ها)</p> <p>- روشن نبودن مسائل، نیازها و اولویتهای مراکز خدماتی، صنعتی، کشاورزی برای دانشگاه‌ها و مراکز علمی</p> <p>- بی‌اعتمادی جامعه و صنعت به دانشگاه برای انجام پروژه‌ها</p> <p>- نبود فهم و زبان مشترک از مسائل و موضوعات</p> <p>- رقابت‌پذیر و دانش بر نبودن صنعت در کشور</p> <p>- وجود بودجه‌های دولتی و در نتیجه رغبت کم دانشگاه‌ها جهت افزایش درآمدهای اختصاصی</p> <p>- اثربخش نبودن سازوکارهای حقوقی و قانونی مورد استفاده برای ارتباط میان دانشگاه با صنعت و جامعه</p> <p>- تمرکز و وجود رانت برای واردات کالاها و خدمات مورد نیاز از خارج از کشور</p>	<p>نبود ارتباط مناسب میان دانشگاه با جامعه (صنعت، خدمات، کشاورزی)</p>	<p>۹</p>
<p>- متناسب نبودن نظام جذب و ارتقای اعضای هیئت علمی بر آمایش آموزش عالی و نیازها و اولویتهای کشور</p> <p>- یکسان بودن آیین‌نامه ارتقا برای تمامی دانشگاه‌ها، رشته‌ها و مناطق کشور</p> <p>- مبتنی بودن نظام جذب و ارتقا بر عملکرد کمی افراد در تولید و انتشار مقالات علمی</p> <p>- ضعف در توجه به پژوهش‌های کاربردی و مسئله محور به منظور جذب و ارتقای اعضای هیئت علمی</p> <p>- شیوه بودجه‌ریزی دانشگاه‌ها و مراکز علمی کشور</p>	<p>نظام جذب و ارتقای اعضای هیئت علمی</p>	<p>۱۰</p>

منبع: گزارش اولویتهای پیشنهادی نظام آموزش عالی و تحقیقات در برنامه هفتم توسعه- مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، تاریخ انتشار: آذر ۱۴۰۰.

پرسش از ما پاسخ از شما

به نظر شما در حال حاضر مهم ترین چالش آموزش عالی ایران چیست و چه راهکاری برای آن پیشنهاد می دهید؟

.....

.....

.....

.....

لطفا پاسخ های خود را تا پایان آذر ماه سال جاری به ایمیل Arman.amoozesh.mag@gmail.com ارسال فرمائید.

ضمن جمع بندی پاسخ ها و انتشار آنها با نام افراد پاسخ دهنده در شماره های آتی نشریه، بهترین پاسخ نیز انتخاب و به ارائه دهنده آن هدیه ای از سوی نشریه تعلق می گیرد.

آرمان آموزش
ARMAN AMOOZESH